

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY BROCHÓW
NA LATA 2023-2030**

PROJEKT

Opracowanie:

Urząd Gminy Brochów

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2020 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY BROCHÓW	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	9
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	11
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	13
4.1. Ocena sytuacji Gminy	13
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	14
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	16
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY BROCHÓW	19
1. Misja i wizja.....	20
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	21
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Brochów oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	31
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	35
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	40
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	42
ZAŁĄCZNIKI	43
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Brochów	44
Załącznik 2: Wzór ankiety.....	83
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	88

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznymi obowiązujących w Gminie Brochów, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

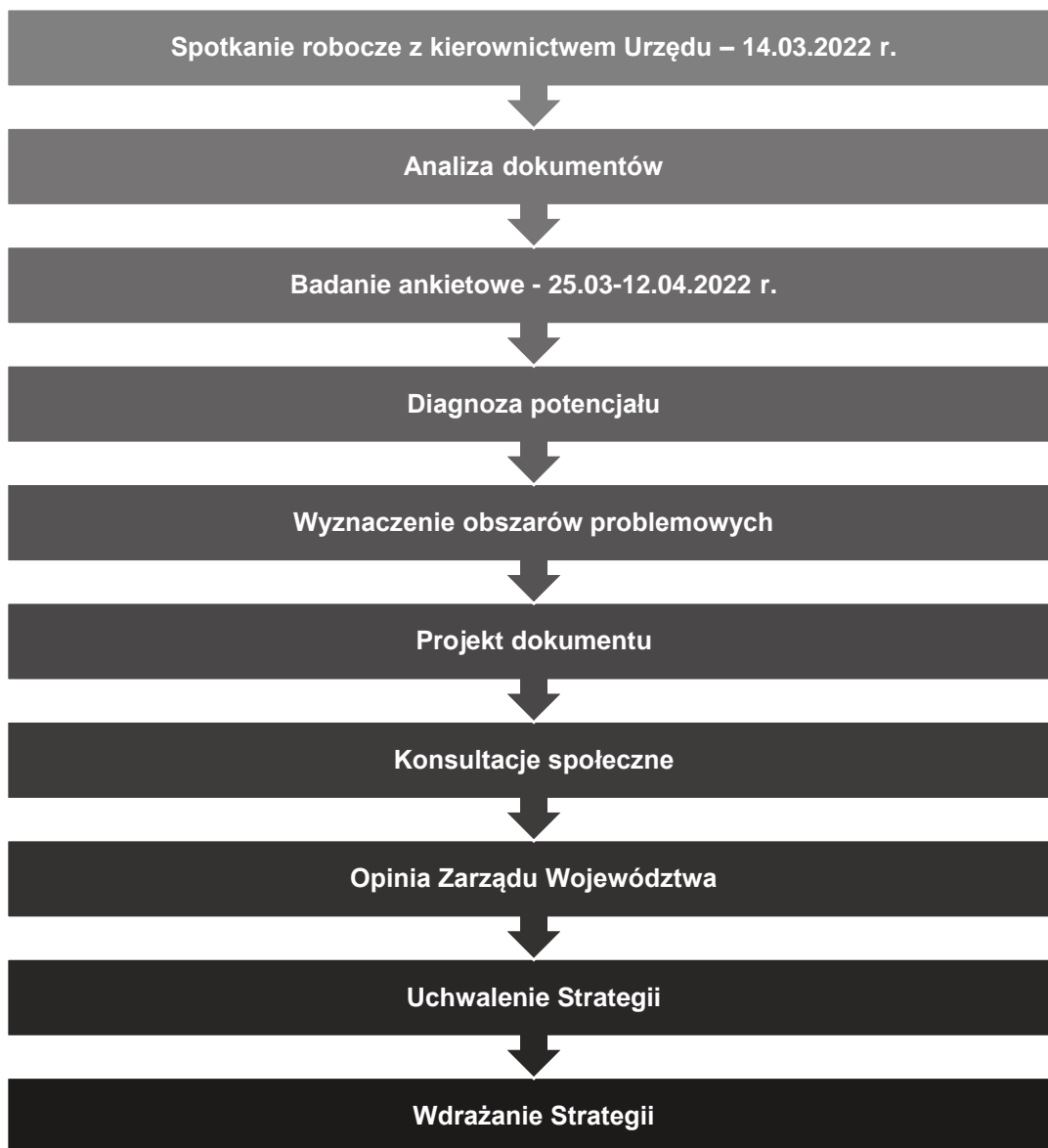
Prace nad Strategią rozpoczęto w marcu 2022 roku, kiedy to Wójt Gminy Brochów podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr XLVIII/273/2022 Rady Gminy Brochów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, przeprowadzając badanie ankietowe wśród mieszkańców. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie wyznaczono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. W sierpniu 2022 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został poddany konsultacjom społecznym, a w późniejszym etapie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Mazowieckiego.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Rozwoju Gminy Brochów, obowiązującej do 2022 roku. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1057).

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią

**STAN I WYZWANIA
ROZWOJU GMINY
BROCHÓW**

1

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Brochów położona jest w północnozachodniej części powiatu sochaczewskiego, w województwie mazowieckim. Powierzchnia Gminy wynosi ok. 120 km², przy czym prawie 52,8% stanowią użytki rolne, a nieco ponad 33% powierzchnia leśna. Sąsiaduje z 7 gminami z powiatu sochaczewskiego, płońskiego, plockiego, warszawy zachodniej oraz nowodworskiego. Od strony północnej granicę Gminy stanowi rzeka Wisła, od zachodniej rzeka Bzura, a przez środek Gminy przepływa rzeka Łasica. W skład Gminy wchodzi 22 sołectwa i 3 miejscowości.

Atutem Gminy jest jej położenie w centrum kraju, dzięki czemu posiada dogodne połączenia samochodowe. Przez teren Gminy w układzie wschód – zachód przebiega droga wojewódzka Nr 575 umożliwiająca połączenie z Płockiem i z Warszawą oraz droga wojewódzka Nr 705 biegnąca w układzie północ – południe i łącząca się z drogą wojewódzką Nr 575 i z drogą krajową Nr 50. Brochów położony jest w odległości ok. 25 km (ok. 25 min jazdy samochodem) od Sochaczewa, 54 km (ok. 50 min) od Płocka, 69 km od miasta stołecznego – Warszawy (ok. 1 h).

Przez teren Gminy nie biegnie linia kolejowa, a najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Sochaczewie. W zakresie komunikacji kolejowej turystycznej w Gminie sezonowo funkcjonuje kolejka. Transport publiczny autobusowy jest organizowany przez spółkę PKS Grodzisk Mazowiecki.

Polityka przestrzenna Gminy Brochów prowadzona jest głównie w oparciu o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brochów, które przyjęte zostało w 2002 roku, i od tego czasu było kilkakrotnie zmieniane (ostatnia zmiana dokonana w 2014 roku). Ostatniej oceny aktualności Studium dokonano w 2008 r. Jej wyniki przyjęto Uchwałą Nr XIV/82/2008 Rady Gminy Brochów z dnia 23 września 2008 r. Uznano za celowe opracowanie zmiany Studium w całości w granicach administracyjnych Gminy Brochów.

Na obszarze Gminy obowiązuje 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (z czego 1 uchwalony był przed 2003 r.), a udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 2,4%. W miejscach, gdzie nie obowiązują zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zabudowy regulowany jest poprzez wydawanie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy utrzymuje się na podobnym poziomie między 37 a 56 (poza rokiem 2018, w którym wydano 112 decyzji). Średnio w analizowanym okresie wydano 62 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 11,66 decyzji.

Gmina Brochów położona jest nad prawym dolnym odcinkiem rzeki Bzury, wyznaczającej jednocześnie zachodnią granicę Gminy. Północną granicę Gminy stanowi rzeka Wisła. Przez teren Gminy przepływa rzeka Łasica oraz kanał Olszowiecki i kanał Kromnowski będący prawymi dopływami Bzury. Na tych obszarach istnieje możliwość wystąpienia powodzi.

Położenie Gminy wzbogacają walory przyrodnicze i krajobrazowe związane z Kampinoskim Parkiem Narodowym i jego otuliną oraz Warszawskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, które wchodzi w skład systemu ekologicznego ECONET - POLSKA, tworząc zaplecze dla rozwoju funkcji ekologicznych, rekreacyjnych i turystycznych. Dodatkowo, formami ochrony przyrody znajdującymi się na terenie Gminy jest: Dolina Środkowej Wisły (OSO), Puszcza Kampinoska (OSO, SOO) oraz Kampinoska Dolina Wisły (SOO). Ponadto na terenie Gminy Brochów ustanowione zostały pomniki przyrody, wśród których wyróżnia się m.in. dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, sosna zwyczajna oraz jałowiec.

Na terenie Gminy Brochów znajdują się następujące założenia i obiekty zabytkowe:

- zespół kościoła parafialnego p.w. św. Rocha – gotycko-renesansowa bazylika powstała jako efekt przebudowy pierwotnego gotyckiego kościoła. Została ufundowana przez Brochowskich, a wzniesiona została w latach 1551–1561 przez Jana Baptystę Wenecjanina. Świątynia ma charakter obronny. Podkreślają to trzy wieże, które dominują nad okolicą tak jak baszty zamku.
- kaplica cmentarna w Brochowie – Janowie I poł. XIX w. (odrestaurowana w latach 1946 - 1948), cmentarz z zabytkowymi nagrobkami;

- zespół dworsko-parkowy w Brochowie (z XVIII w.);
- zespół dworsko-parkowy w Tułowicach z XIX w.);
- budynek mieszkalny (chałupa – początek XIX w.) we wsi Górki Nr 13 – wpisany do rejestru pod numerem 9 z 1999 r.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

O poziomie przedsiębiorczości na terenie danej jednostki stanowi między innymi liczba przedsiębiorstw działających na jej terenie. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Brochów w roku 2020 stanowiły 4,7% (444 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie sochaczewskim. Udział ten ułożył Gminę na szóstym miejscu wśród gmin powiatu. Liczby te corocznie wzrastają. Ponadto obserwacja liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy dowodzi trendowi zwiększającej się liczby nowych przedsiębiorstw przy jednoczesnym spadku liczby wyrejestrowywanych firm.

Wśród podmiotów działających na terenie Gminy Brochów najczęściej zostało zakwalifikowanych do sekcji G zgodnie z podziałem PKD – są to firmy z branży handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (w tym motocykli). Dużym udziałem odznaczały się również działalności z branży transportowej i gospodarki magazynowej. W Gminie funkcjonuje ponadto stosunkowo dużo firm z branży budownictwa, z sekcji pozostałej działalności usługowej, przetwórstwa przemysłowego oraz działalności profesjonalnych, naukowych i technicznych.

O sytuacji na rynku pracy świadczy m.in. udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który w latach 2016-2020 wyraźnie spadał (z poziomu 7,9% w roku 2016, do poziomu 4,0% w roku 2020). Udział ten w 2020 roku kształtował się na niższym poziomie w porównaniu do województwa (4,6%) oraz na wyższym poziomie w porównaniu do powiatu (3,4%).

Rozwój gospodarczy wiąże się także z jakością i dostępnością infrastruktury sieciowej. Wpisuje się w nią dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Brochowie.

W 2020 roku do sieci wodociągowej dostęp miało 79,5% mieszkańców Gminy, a woda doprowadzana była z 2 ujęć. Z kolei z sieci kanalizacyjnej korzystało prawie 40% mieszkańców z miejscowości tj.: Brochocin (część), Brochów (część), Janów (część), Konary (część), Malanowo (część), Olszowiec (część), Plecewice (część), Tułowice (część) i Wólka Smolana (część), a ścieki z gospodarstw domowych odprowadzane były do oczyszczalni ścieków, funkcjonującej w Janowie.

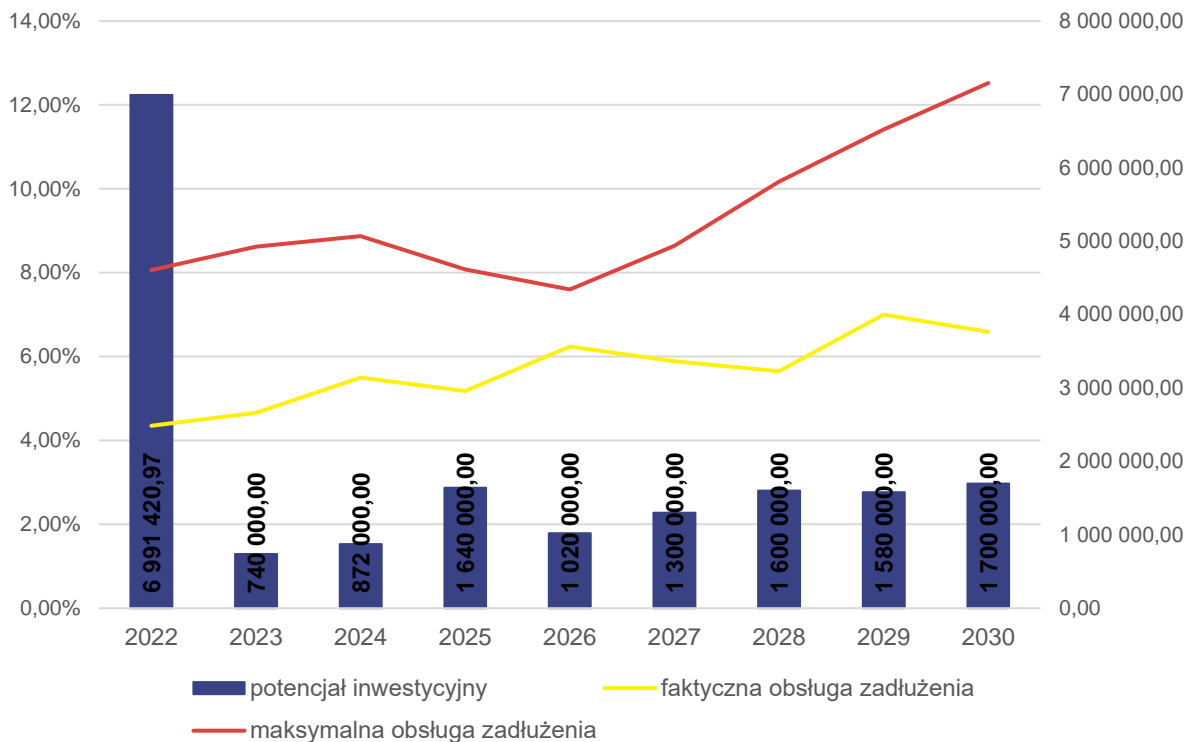
Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków, dla których Gmina Brochów prowadzi inwentaryzację oraz wspomaga przy zakupie i montażu zestawu pompowego.

Odbiorem i wywozem odpadów komunalnych w Gminie zajmuje się przedsiębiorca wyłoniony w drodze przetargu. Na terenie Gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Gmina Brochów współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. Ponadto, w Urzędzie Gminy znajduje się punkt konsultacyjny, w którym mieszkańcy mogą sprawdzić i złożyć wniosek o dofinansowanie.

Analizując kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia w kolejnych latach, stwierdza się możliwość obsługi dodatkowych zobowiązań. Ponadto na wykresie poniżej przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich

bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2030. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 17,44 mln zł, z czego prawie 7 mln zł zostanie wydatkowane w 2022 roku.

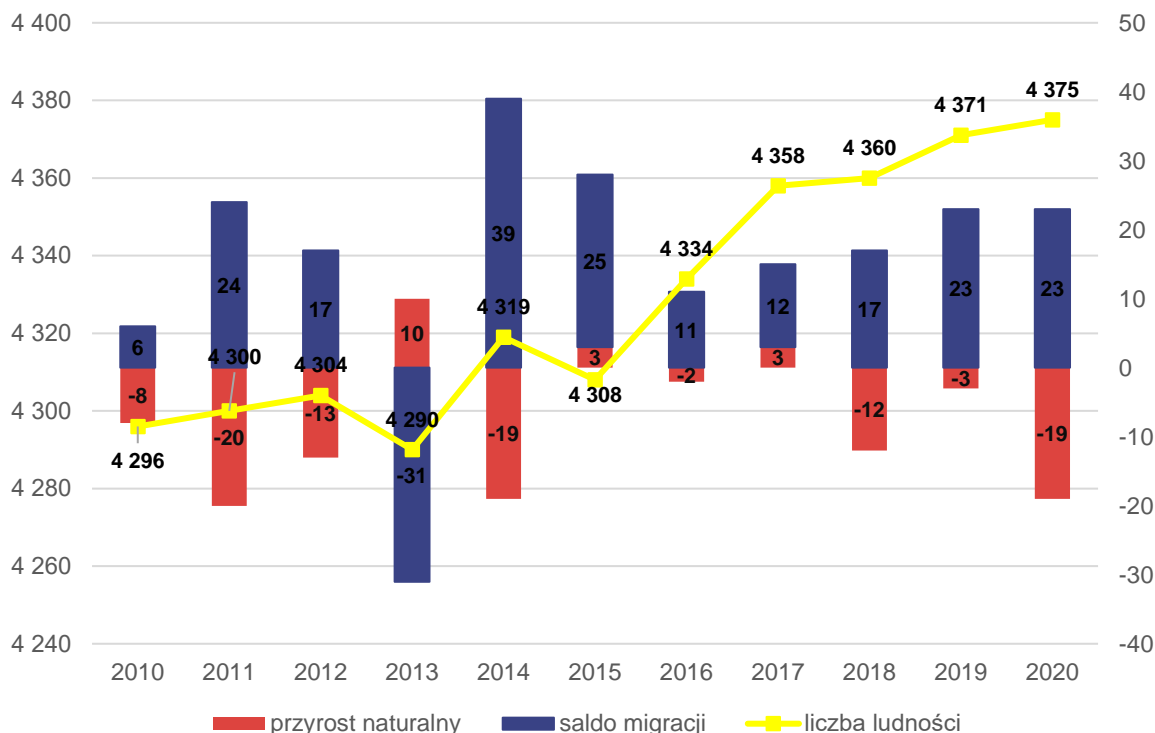

Ryc. 1. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Brochów na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XLV/254/2022 Rady Gminy Brochów z dnia 21 stycznia 2022 r. zmieniająca Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Brochów na lata 2022-2034

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Gmina Brochów w 2020 roku liczyła 4 375 mieszkańców, co stanowiło 5% ludności powiatu sochaczewskiego. Analizując zmiany liczby ludności w latach 2010-2020 zauważalna jest wyraźna tendencja wzrostowa.

Ryc. 2. Zmiany liczby ludności w Gminie Brochów w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Istotną informacją w zakresie struktury demograficznej jest liczba osób w wieku kreatywnym (25-34 lat w stosunku do ludności ogółem), które mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego Gminy. Udział osób w tym wieku spada, zarówno w Gminie, jak i powiecie czy województwie. Pozytywną informacją jest jednak mniejsza dynamika występująca w Gminie Brochów – spadek udziału najbardziej pożądanej grupy wiekowej zachodzi wolniej niż w pozostałych jednostkach. Należy jednak zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Zwiększa się natomiast udział osób starszych w liczbie mieszkańców, przy niewielkim wzroście liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i spadku osób w wieku produkcyjnym. Widoczny jest więc trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa, zachodzący równomiernie w całym regionie. Należy mieć na uwadze, iż zwiększać się będzie zapotrzebowanie na usługi skierowane do seniorów i dostosowanie oferty społecznej i infrastrukturalnej do ich potrzeb.

Czynnikami mającymi wpływ na ocenę poziomu jakości życia na terenie Gminy Brochów jest dostępność oraz jakość usług dla mieszkańców.

Na terenie Gminy działa jedno Niepubliczne Przedszkole Łoszaki oraz 3 oddziały przedszkolne mieszczące się w szkołach podstawowych w Brochowie, Śladowie oraz w Lasocinie. Udział dzieci z terenu Gminy objętych opieką przedszkolną w 2021 roku wyniósł 76%.

Edukację na poziomie podstawowym zapewniają szkoły: Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Brochowie, Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Śladowie, Szkoła Podstawowa im. Tade-

usza Kościuszki w Lasocinie. Poziom nauczania określony na podstawie wyników egzaminów ósmoklasisty przeprowadzonych w wymieniowych szkołach w porównaniu do powiatu i województwa kształtował się na niższym poziomie ze wszystkich przedmiotów.

Zadania z zakresu upowszechniania kultury na terenie Gminy zapewnia Gminna Biblioteka Publiczna w Brochowie oraz jej Filia w Śladowie. Biblioteka prowadzi działalność informacyjną i kulturalno-oświatową. Organizuje wiele imprez służących popularyzacji książki i czytelnictwa.

Na bazę sportowo-rekreacyjną Gminy składa się: kompleks boisk w Brochowie, boisko sportowe w Wólce Smolanej, Otwarta Strefa Aktywności w Plecewicach, kompleks boisk w Konarach, strefa sportu i rekreacji w Śladowie, siłownie zewnętrzne i place zabaw.

Działalność kulturalną i sportową prowadzą także funkcjonujące na terenie Gminy stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Organizacje te działają w różnych dziedzinach, umożliwiając ich członkom rozwój swoich pasji, integrację oraz wsparcie. Do organizacji tych zalicza się m.in.: jednostki OSP, Stowarzyszenia, fundacje oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają funkcjonariusze policji z Posterunku zlokalizowanego w Młodzieszynie. Obszar Gminy należy do rejonu „Brochów”, który obsługuje 1 dzielnicowy. Ponadto na terenie Gminy zlokalizowanych jest 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, przy czym 3 z nich ujętych zostało w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Opiekę zdrowotną w Gminie zapewnia Gminne Centrum Medyczo-Rehabilitacyjne działające w Brochowie. Mieszkańcy Gminy z opieki szpitalnej korzystają w Szpitalu Powiatowym w Sochaczewie ul. Batalionów Chłopskich 3/7. Szpital zlokalizowany jest od Gminy Brochów ok. 19 km (ok. 20 min jazdy samochodem). Na terenie Gminy działa również jeden punkt apteczny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brochowie odpowiedzialny jest za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie. Liczba beneficjentów OPS corocznie się zmniejsza i jest to sytuacja typowa w kraju, jednak w Gminie jest wyższa niż w powiecie i województwie. Najczęściej dotykającymi mieszkańców problemami, w związku z którymi korzystają z pomocy Ośrodka jest ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Osoby o niskich dochodach mogą ubiegać się o zapewnienie im lokalu w postaci mieszkania komunalnego lub socjalnego. W 2021 roku Gmina Brochów dysponowała dwoma mieszkaniami komunalnymi oraz dwoma mieszkaniami socjalnymi.

Gmina Brochów należy do **Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŻOF)** powołanego na mocy podpisanej w 2020 r. (a następnie rozszerzonej w 2021 r.) „*Wielostronnej deklaracji współpracy gmin subregionu żyrardowskiego w zakresie partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego*”. Porozumienie ma na celu integrację gmin oraz wykorzystanie ich potencjału, aby poprzez realizację wspólnych projektów skutecznie podejmować wyzwania, niwelować bariery rozwojowe i wzmacniać potencjał społeczno-gospodarczy, czego efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

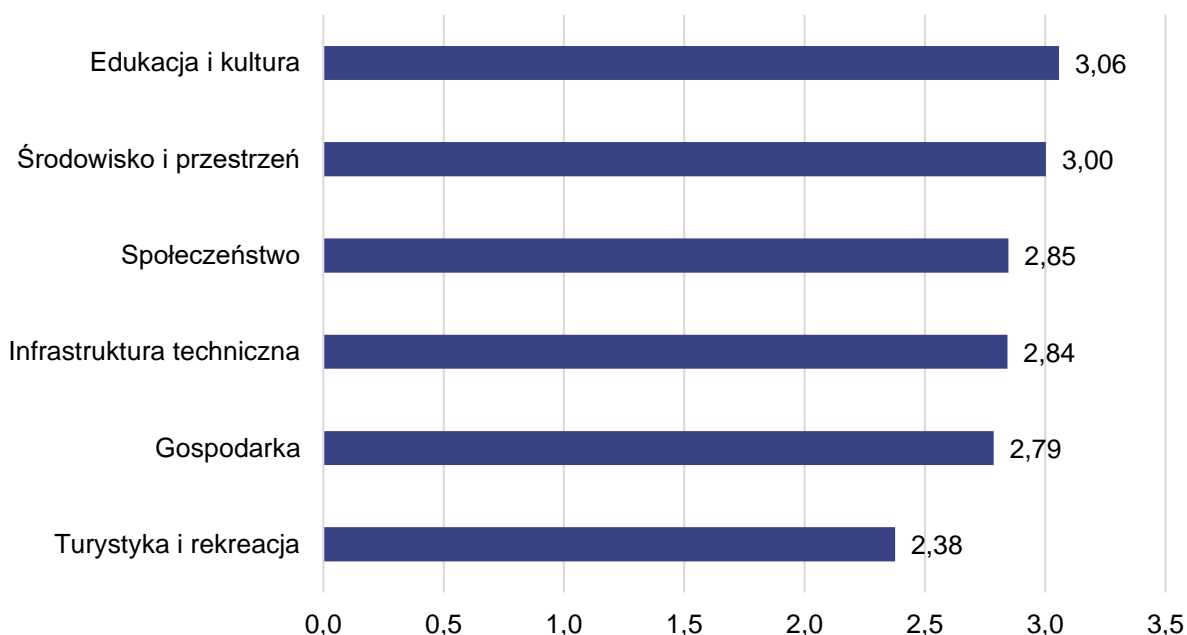
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Brochów przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach od 25 marca do 12 kwietnia 2022 roku.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 23 ankiety, z których największą część respondentów stanowiły kobiety (65,2%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 26-35 lat (56,5%), a 87% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Brochów w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,06), z kolei najgorzej turystykę i rekreację (średnia ocena wynosiła 2,38). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,79 do 3,00. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,82 (nieco powyżej średniej).

Ryc. 3. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do żłobków/klubów malucha (1,43). Mieszkańcy wskazali również na duży problem w zakresie oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych, systemu ścieżek rowerowych, poziomu bazy gastronomicznej oraz działań promocyjnych gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów. Powyższe elementy uzyskały średnią ocenę poniżej 2, co oznacza, że mieszkańcy mają w stosunku do nich złą i bardzo złą opinię.

Tabela 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Spoleczeństwo	Funkcjonalność budynków administracji publicznej	Dostęp do żłobków/klubów malucha
Gospodarka	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci kanalizacyjnej	Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych
Turystyka i rekreacja	Atrakcyjność turystyczną gminy	Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Działalność świetlic wiejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

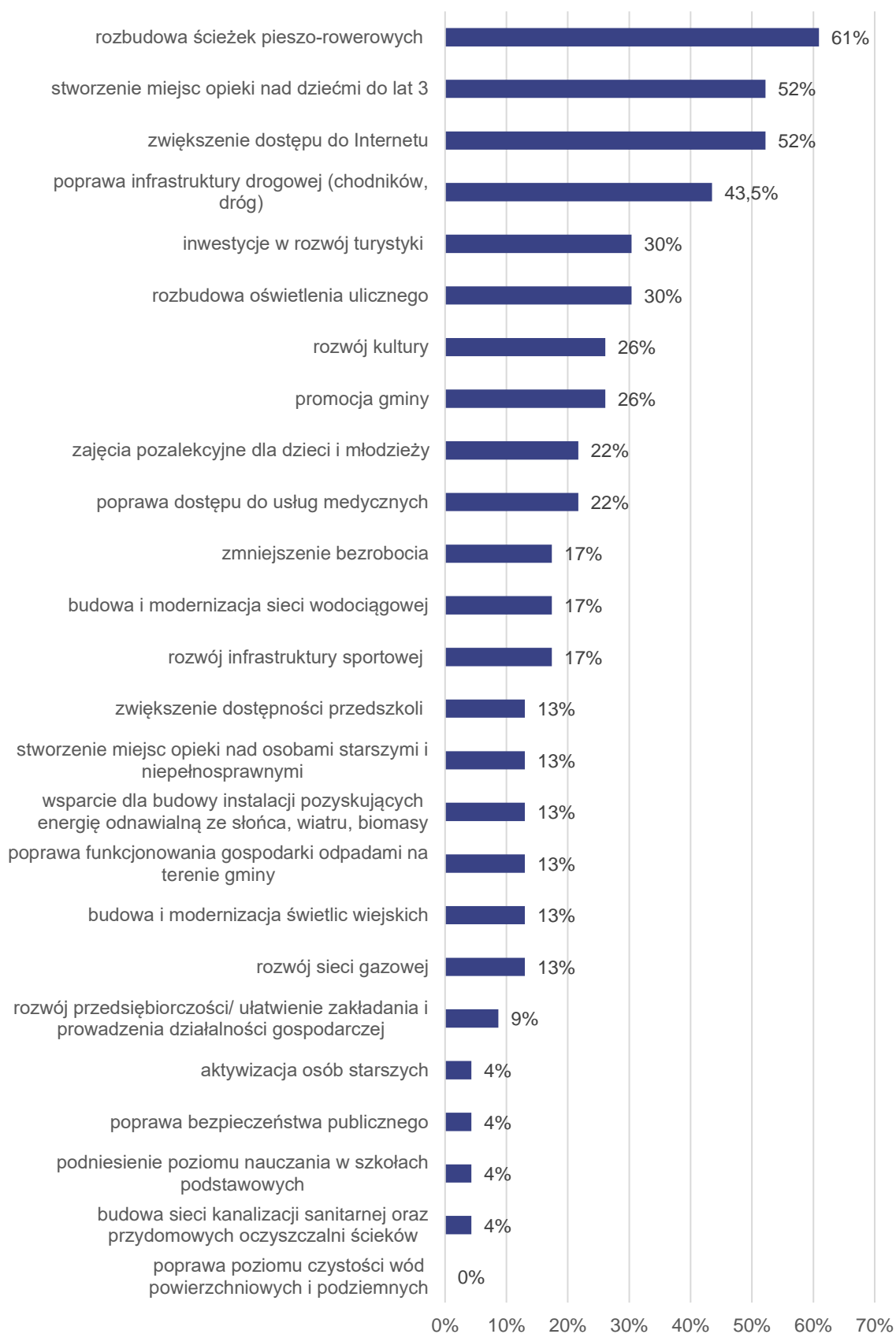
Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobył dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, walory środowiska przyrodniczego w Gminie oraz funkcjonalność budynków administracji publicznej (powyższe obszary zdobyły ocenę powyżej 4).

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (61% odpowiedzi), stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (52%), zwiększenie dostępu do Internetu (52%), poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg) (43,5%), inwestycje w rozwój turystyki (30%), rozbudowa oświetlenia ulicznego (30%), rozwój kultury (26%), promocja gminy (26%), poprawa dostępu do usług medycznych (22%) oraz zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży (22%). Najmniej priorytetowa według mieszkańców jest poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych, poprawa bezpieczeństwa publicznego oraz aktywizacja osób starszych.

Ostatnim pytaniem zadaniem w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na czystość środowiska, ekologię, a także walory przyrodnicze.

Ryc. 4. Główne priorytety rozwoju Gminy Brochów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji obszary to:

- 1) infrastruktura techniczna,
- 2) usługi społeczne,
- 3) ochrona środowiska,
- 4) turystyka i oferta czasu wolnego.

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie jest rozwój infrastruktury technicznej, w tym dróg, ścieżek pieszo-rowerowych i kanalizacji sanitarnej, a także zapewnienie dostępu do usług społecznych. Podstawą do tworzenia warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji, powinna być natomiast poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości infrastruktury turystycznej (poprawa czystości powietrza, różnorodność krajobrazowa).

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) wnioski z opisu charakterystyki Gminy;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 25 marca do 12 kwietnia 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Brochów przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • pozytywne wieloletnie trendy związane ze wzrostem liczby ludności Gminy; • dodatnie saldo migracji; • wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe; • korzystne położenie geograficzne (bliskość dużych aglomeracji miejskich) i dobre skomunikowanie z drogowym układem krajowym - drogi wojewódzkie przebiegające przez teren gminy • funkcjonująca na terenie Gminy komunikacja zbiorowa publiczna • dofinansowania dla mieszkańców do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków; • punkt konsultacyjny wspomagający mieszkańców we wzięciu udziału w programie „Czyste powietrze”; • Gmina osiąga wymagane poziomy recyklingu; • PSZOK na terenie Gminy; • duża liczba Kół Gospodyń Wiejskich i ich aktywna działalność. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego; • postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów; • położenie całego obszaru Gminy w ekologicznym systemie obszarów chronionych; • mały procent powierzchni Gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego; • zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Wisły i Bzury w północnej i zachodniej części Gminy terenów; • brak linii kolejowych; • słabo rozwinięta sieć gazowa; • słabo rozwinięta baza turystyczno-wypoczynkowa; • brak form opieki nad dziećmi do lat 3; • zmniejszająca się subwencja oświatowa, niepozwalająca na pokrycie kosztów edukacji podstawowej;

- sieć dróg umożliwiająca swobodne przemieszczanie się pomiędzy gminnymi miejscowościami w południowej części Gminy;
- szlaki turystyczne piesze i rowerowe o wysokich walorach przyrodniczych;
- funkcjonujące Niepubliczne Przedszkole Łoszaki oraz 3 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych;
- funkcjonująca Biblioteka Publiczna z filią;
- rosnąca liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON prowadzących działalność na terenie gminy oferujących zróżnicowane miejsca pracy dla mieszkańców oraz spadająca liczba podmiotów wyrejestrowanych;
- zmniejszająca się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej;

SZANSE

- zwiększająca się świadomość ekologiczna zakładająca postawy przyjazne środowisku i rozwój alternatywnych źródeł energii wspierana ogólnopolskimi, w tym rządowymi, programami wsparcia działań proekologicznych;
- pozytywne trendy społeczne w zakresie zwiększania się świadomości środowiskowej, głównie wśród najmłodszych grup społecznych
- włączenie Gminy do Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego: realizacja projektów partnerskich;
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej;
- programy rządowe;
- pozyskiwanie zewnętrznych funduszy na finansowanie projektów i inwestycji w obszarze społecznym;
- nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej 2021-2027 jako źródło finansowania priorytetowych dla rozwoju Gminy zadań;
- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (m.in. program „Czyste powietrze”) i wymianę źródeł ciepła

- duża liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, długotrwałej i ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności;
- wyższy niż w województwie wskaźnik bezrobocia;

ZAGROŻENIA

- położenie w pobliżu aglomeracji warszawskiej powoduje tzw. „drenaż mózgow”, czyli odpływ młodych i dobrze wykształconych osób w poszukiwaniu lepiej płatnej pracy;
- postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodziami, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą;
- wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą (np. epidemia, konflikty zbrojne);
- dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju
- zmiany systemu prawnego dotyczącego funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce;
- zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi m.in. w związku rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych.

na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji;

- przynależność Gminy do związków i stowarzyszeń międzygminnych, których celem są działania na rzecz rozwoju regionu, m.in. LGD „Razem dla Rozwoju”.

**STRATEGICZNE KIE-
RUNKI ROZWOJU
GMINY BROCHÓW**

2

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030 została opracowana na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji Gminy, analizy SWOT, badań ankietowych. Podczas przeprowadzanych prac zwracano uwagę zarówno na potencjały Gminy (jej strony silne, stanowiące szanse dla przyszłego rozwoju), jak również problemy (strony słabe, stanowiące zagrożenia dla jej dalszego rozwoju). W procesie strategicznym określono także MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Brochów, które na późniejszym etapie prac stanowiły drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych i operacyjnych.

MISJA jest to element Strategii, który wskazuje na najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Skupione są w niej wszystkie podstawowe wartości, które przyświecają władzom Gminy Brochów i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Jest to ścieżka, jaką należy podjąć do osiągnięcia wizji. Zawiera w sobie odpowiedź na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Brochów brzmi następująco:

Misją Gminy Brochów jest stworzenie bezpiecznego, przyjaznego i dobrego miejsca do życia i rozwoju z jednoczesnym poszanowaniem walorów przyrodniczych.

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Brochów w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Brochów brzmi następująco

W 2030 roku Gmina Brochów jest miejscem przyjaznym mieszkańcom, turystom i inwestorom dzięki walorom przyrodniczym, kulturowym i zmodernizowanej infrastrukturze technicznej przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Brochów, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

- CEL I: Rozwinięta infrastruktura, środowisko i przestrzeń gwarantujące wysoką jakość życia**
- CEL II: Rozwój gospodarczy wykorzystujący zasoby środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego oraz kapitał społeczny**
- CEL III: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie kompleksowej oferty społecznej**

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:					
CEL I: Rozwinięta infrastruktura, środowisko i przestrzeń gwarantujące wysoką jakość życia		CEL II: Rozwój gospodarczy wykorzystujący zasoby środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego oraz kapitał społeczny		CEL III: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie kompleksowej oferty społecznej	
CELE OPERACYJNE:					
1.1.	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	2.1.	Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	3.1.	Wzrost jakości systemu oświaty
1.2.	Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych	2.2.	Budowanie lokalnej tożsamości mieszkańców w oparciu o walory dziedzictwa kulturowego i integracja międzypokoleniowa	3.2.	Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej
1.3.	Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	2.3.	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej	3.3.	Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu

Cele strategiczne Gminy Brochów odwzorowują obszary rozwojowe w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

**CEL STRATEGICZNY I: ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ GWA-
RANTUJĄCE WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA**

- 1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej**
- 1.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych**
- 1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna**

Wysokiej jakości infrastruktura jest jedną z podstaw rozwoju gospodarczego każdej jednostki samorządu terytorialnego. To na niej można budować przedsiębiorczość, turystykę czy polepszać jakość życia mieszkańców. Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma wysoka jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej, która wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania, a także rozwinięta infrastruktura sieciowa (wodociągowo-kanalizacyjna, gazowa) oddziałująca również na jakość środowiska przyrodniczego. Elementem podnoszącym jakość życia mieszkańców jest również zapewnienie lepszej jakości Internetu oraz poprawa jego dostępności. W pierwszym celu operacyjnym skupiono się na najważniejszych zagadnieniach z zakresu infrastruktury drogowej, komunikacyjnej, sieciowej oraz technicznej.

Niezwykle istotnym zagadnieniem poruszonym w obrębie tego obszaru strategicznego jest ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu. Gminna polityka ochrony środowiska zakłada działania zmierzające do poprawy jakości powietrza (np. wymiana źródeł ciepła na proekologiczne), wody oraz gleby (dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, rozwój sieci kanalizacyjnej). Należy tutaj pamiętać również o rozwoju odnawialnych źródeł energii. Działania te będą możliwe tylko przy odpowiednim nastawieniu społeczeństwa i jego świadomości, iż kroki podejmowane przez każdego z nas mają wpływ na jakość naszego życia, np. na stan powietrza, którym oddychamy. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań edukacyjnych zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców oraz zmiany ich nawyków w codziennym życiu (np. prawidłowa segregacja odpadów komunalnych).

Zrównoważony rozwój Gminy musi być spójny z przemyślanym i systematycznym rozwojem przestrzennym. Powinien on wynikać z potrzeb mieszkańców i możliwości samorządu, przy uwzględnieniu dokumentów planistycznych wyższego rzędu. Polityka przestrzenna musi być nakierowana na zapewnienie terenów i wspieranie budownictwa mieszkaniowego, usługowego i przemysłowego, zagospodarowanie i rewitalizację wymagających tego części Gminy. Wszystkie określone w Strategii kierunki działań, powinny być spójne z przemyślaną, zorganizowaną i odpowiadającą na potrzeby mieszkańców polityką przestrzenną.

Cel strategiczny I zakłada działania w zakresie poprawy stanu środowiska, jego ochrony i adaptacji do zmian klimatu, rozwoju układu komunikacyjnego i infrastruktury drogowej oraz aktywnej polityki przestrzennej.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ GWARANTUJĄCE WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	<ul style="list-style-type: none"> Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, wiaduktów, parkingów, chodników oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej, Współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji ciągów komunikacyjnych, Poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemu oświetlenia ulicznego, budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawę stanu oznakowania drogowego, Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody, które zapewnią dostęp dla zwiększającej się liczby odbiorców, Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy, Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej, Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za doprowadzanie gazu i prądu w celu zwiększenia dostępu do urządzeń sieciowych na obszarach problemowych, Współpraca z operatorami i umożliwienie rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy (drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie), poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy, zwiększenie atrakcyjności Gminy dla nowych mieszkańców i przedsiębiorców, polepszenie jakości środowiska wodnego dzięki zmniejszeniu niekontrolowanego odpływu ścieków, zapewnienie mieszkańcom możliwości podłączenia się do wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy rozwój usług cyfrowych w Gminie, dzięki dostępowi do wysokiej jakości Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanych dróg gminnych (km), długość zmodernizowanych dróg gminnych (km), liczba przydomowych oczyszczalni ścieków powstałych przy wsparciu Gminy (szt.), długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), procent mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej (%), procent mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacyjnej (%), procent mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej (%), liczba ujęć wody pitnej (szt.), długość wybudowanej sieci światłowodowej (km), długość wybudowanej sieci szerokopasmowej (km), średnia prędkość łącza (Gb/s),
1.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych	<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie poziomu ochrony powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej, Budowa infrastruktury OZE na terenie Gminy (m.in. panele fotowoltaiczne, solarne, siłownie wiatrowe); zastosowanie rozwiązań energetyki odnawialnej na gminnych budynkach użyteczności publicznej, Wsparcie (finansowe, doradcze) dla mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy, Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest, Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy skierowana i dostosowana do różnych grup społecznych (dorosłych, seniorów, młodzieży, rolników), 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców, zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami, spełnienie wymaganych poziomów recyklingu, optymalizacja kosztów systemu gospodarki odpadami, zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.), liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.), liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia w zakresie inicjatyw proekologicznych (os.), liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.), ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy (Mg), liczba przeprowadzonych kampanii społecznych w zakresie edukacji ekologicznej (szt.),

	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawnej segregacji odpadów i odpowiedniego gospodarowania odpadów, 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej, poprawa jakości powietrza na terenie Gminy, zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych, 	
1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy, Wspieranie budownictwa mieszkaniowego m.in. poprzez zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, Rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego, Budowa mieszkań komunalnych, Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez prowadzenie działań rewitalizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozwój zabudowy z zachowaniem ładunku przestrzennego, zwiększenie funkcjonalności przestrzeni, usystematyzowanie polityki przestrzennej, zwiększenie liczby mieszkań na terenie Gminy, podniesienie jakości życia mieszkańców na obszarach, które zostaną wyznaczone jako zdegradowane. 	<ul style="list-style-type: none"> stopień pokrycia Gminy MPZP (%), liczba mieszkań komunalnych (szt.), liczba przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych (szt.), stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (%).

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY

- 2.1. Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy
- 2.2. Budowanie lokalnej tożsamości mieszkańców w oparciu o walory dziedzictwa kulturowego i integracja międzypokoleniowa
- 2.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej

Istotnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy jest gospodarka. Dotyczy to zarówno stanu finansów samorządowych, który decyduje o możliwościach inwestycyjnych jednostki, ale także przedsiębiorczości i rynku pracy. Wypracowanie systemu wsparcia dla przedsiębiorców czy zabezpieczenie i uzbrojenie terenów pod działalność inwestycyjną, wpłynie pozytywnie na wzrost liczby przedsiębiorstw i spadek bezrobocia. Zakłada się zatem wyznaczenie terenów inwestycyjnych oraz stworzenie klimatu sprzyjającego inwestorom.

Gmina Brochów ma rolniczy charakter, dlatego też przewiduje się jego dalszy rozwój, w tym również działania w zakresie promowania nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz wspieranie okolicznych działalności gospodarczych. Zmiany w rolnictwie pozwolą na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł pochodzenia rolniczego, co wpłynie na poprawę czystości wód czy gleb. Rozwój ekologicznego rolnictwa będzie również odpowiedzią na ogólnosiwiatowy trend przechodzenia na żywność ekologiczną.

Bazując na walorach przyrodniczych, krajobrazowych i dziedzictwie lokalnym Gminy, w oparciu o dalszy rozwój infrastruktury i wykorzystanie istniejącej, przewiduje się rozszerzanie oferty sportowej i kulturalnej skierowanej głównie do mieszkańców Gminy oraz zapewnienie miejsc dla wypoczynku i rekreacji. Rozwój turystyczny musi jednak iść w zgodzie z potrzebami mieszkańców. Należy mieć na uwadze, że to oni są głównymi odbiorcami wszelkich dóbr i usług na terenie Gminy, dlatego oferta musi być dostosowana do potrzeb każdej kategorii wiekowej. Aby zrealizować zaplanowane w tym kierunku cele planuje się rozbudowę infrastruktury umożliwiającej wypoczynek z wykorzystaniem środowiska naturalnego (m.in. wyznaczenie tras pieszych i rowerowych czy tworzenie miejsc wypoczynku), promocję dziedzictwa lokalnego (m.in. wsparcie dla lokalnych wytwórców, utworzenie kalendarza cyklicznych imprez) oraz rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej (m.in. utworzenie Brochowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, budowa Gminnego Centrum Rewitalizacji Społecznej, budowa świetlicy plenerowej). Tak rozwinięta infrastruktura może również przyciągnąć do Gminy turystów oraz odwiedzających z okolicznych gmin.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczone w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, Pozyskiwanie nowych inwestorów skłonnych lokalizować przedsięwzięcia na terenie Gminy, Stworzenie spójnego systemu ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych, Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy, Wsparcie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału rolniczego (rodzinne przetwórnictwo, rolniczy handel detaliczny), Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, Organizacja kursów i szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe mieszkańców, Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa; Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii, Wsparcie lokalnych przedsiębiorców, ich produktów i usług, 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, Zwiększenie liczby nowych inwestycji na terenie Gminy, Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy, Aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych), Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami, Zmniejszenie bezrobocia spowodowanego rezygnacją z pracy w rolnictwie, Promocja działań lokalnych wytwórców i przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha), liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.), liczba podmiotów działających w branży okolorolniczej (szt.), liczba mieszkańców rezygnujących z rolnictwa objętych aktywizacją zawodową (os.), udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%), liczba przeprowadzonych kursów i szkoleń (szt.), liczba uczestników kursów i szkoleń (os.), liczba przeprowadzonych akcji promujących lokalnych przedsiębiorców i ich produkty (szt.),
2.2. Budowanie lokalnej tożsamości mieszkańców w oparciu o walory dziedzictwa kulturowego i integracja międzypokoleniowa	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie gminnego programu ochrony zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków, Wsparcie inwestycji związanych z renowacją obiektów zabytkowych na terenie Gminy, Wspieranie kultury lokalnej m.in. kół gospodyń wiejskich, Wsparcie dla lokalnych wytwórców oraz znalezienie produktu lokalnego, Utworzenie kalendarza cyklicznych imprez odbywających się w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe i ich aktywna promocja, Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej, Rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych dostosowana do potrzeb różnych grup społecznych, Promocja i rozszerzanie oferty kulturalnej i czytelniczej, Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania kultury i aktywizacji społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa stanu gminnych zabytków na terenie Gminy, zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych wśród mieszkańców Gminy, odwiedzających i turystów, wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców, rozwinięta informacja o aktualnym kalendarzu imprez kulturalnych, umożliwiająca mieszkańcom brać udział w odbywających się wydarzeniach, poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców o charakterze kulturowym, dobra współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania kultury, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych (szt.), liczba odnowionych gminnych obiektów zabytkowych (szt.), liczba lokalnych wytwórców wspieranych finansowo, merytorycznie lub promocyjnie przez gminę (os.), liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów kulturalnych (szt.), liczba zajęć i wydarzeń obywatelskich w świetlicach wiejskich (szt.),

	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa Gminnego Centrum Rewitalizacji Społecznej, • Budowa świetlicy plenerowej, • Rozwój działalności świetlic wiejskich wraz z utrzymaniem infrastruktury na wysokim poziomie, • Organizacja strefy edukacyjno-rekreacyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • prężnie funkcjonujące świetlice wiejskie oferujące zajęcia i możliwość spędzania wolnego czasu, 	
<p>2.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-turystyczno-sportowej, • Utworzenie Brochowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, • Budowa ścieżek rowerowych, • Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych łączących miejscowości gminne, miejscowości poza terenem Gminy, a także istotne punkty i atrakcje turystyczne, • Wytyczenie, oznaczanie i utrzymanie szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych, • Poszerzenie oferty i dotacji w zakresie różnych dziedzin sportu (turystyka rowerowa, piesza, biegi), • Monitorowanie potrzeb mieszkańców, • Promocja oferty aktywnego spędzania czasu na terenie Gminy, • Stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> • promocja walorów turystycznych Gminy, • poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy, • zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną Gminy • trasy pieszo-rowerowe służące aktywnemu wypoczynku mieszkańców wraz z rozbudowaną infrastrukturą rekreacyjną, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wyznaczonych tras pieszych i rowerowych (szt.), • długość wyznaczonych tras pieszych i rowerowych (km), • długość wybudowanych ścieżek rowerowych (m), • liczba utworzonych miejsc wypoczynku (szt.), • liczba wydarzeń sportowo-turystycznych organizowanych na terenie Gminy (szt.)

CEL STRATEGICZNY III: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ KOMPLEKSOWĄ OFERTĘ SPOŁECZNĄ

3.1. Wzrost jakości systemu oświaty

3.2. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej

3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu

Najważniejszym potencjałem społecznym i rozwojowym Gminy Brochów są jej mieszkańcy. Podnoszenie jakości życia w Gminie oraz zwiększanie jej atrakcyjności jest najważniejszym celem władz samorządowych. W niniejszym celu zaproponowano kierunki działań skierowane na wzrost poziomu edukacji poprzez zapewnienie infrastruktury szkolnej na wysokim poziomie oraz doszkalanie kadry pedagogicznej. Istotnym elementem systemu nauczania będzie wspieranie uczniów uzdolnionych w rozwijaniu ich pasji i zainteresowań, a także pomoc uczniom z trudnościami w nauce.

Dla mieszkańców Gminy ważny jest dobry dostęp do kompleksowej opieki medycznej, dlatego wśród zaplanowanych działań wpisuje się dążenie do zapewnienia pomocy lekarzy specjalistów („Program Specjaliści”), promocji programów profilaktyki zdrowotnej, promocji zdrowego trybu życia czy też pozyskiwanie środków na bezpłatny dostęp mieszkańców do usług rehabilitacyjnych.

Na rozwój Gminy w dużej mierze wpływają czynniki społeczne. W Gminie Brochów, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i przewyższa już liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. Poprawę jakości usług społecznych powinna również dostarczać infrastruktura społeczna i techniczna uwzględniająca potrzeby osób starszych i chorych, osób z niepełnosprawnością, ale także osób ze szczególnymi potrzebami. W odpowiedzi na trendy społeczne Gmina zapewni odpowiedniej jakości usługi opiekuńcze dla seniorów, ale także utworzy możliwości do aktywnego spędzania czasu wolnego przez starszych mieszkańców.

Powyższe cele operacyjne stanowią podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY III: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ KOMPLEKSOWĄ OFERTĘ SPOŁECZNĄ			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Wzrost jakości oświaty	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury szkolnej i przedszkolnej w celu poprawy warunków do nauki, • Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej, • Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych wśród dzieci i młodzieży, • Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby, • Wprowadzenie programu stypendialnego dla uzdolnionych uczniów, • Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w szkołach, • Wykorzystanie wsparcia lokalnych organizacji (m.in. KGW, OSP) w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach, • zwiększenie korelacji pomiędzy kształceniem młodzieży a potrzebami na rynku pracy, • wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i kreatywnym, • zwiększenie tożsamości lokalnej wśród dzieci i młodzieży, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.), • liczba zajęć pozalekcyjnych (szt.), • średnie wyniki egzaminów ósmoklasistów (%), • liczba przeprowadzonych działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej w szkołach (szt.),
3.2. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa Gminnego Centrum Medyczno-Rehabilitacyjnego oraz doposażenie w sprzęt specjalistyczny, • Pozyskiwanie środków na bezpłatny dostęp mieszkańców do usług rehabilitacyjnych, • Kształtowanie świadomości mieszkańców w zakresie prowadzenia zdrowego stylu życia i odżywiania, • Organizacja i promowanie programów profilaktyki zdrowotnej, • Poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym m.in. poprzez stworzenie Programu „Specjaliści”, • Wsparcie dla osób potrzebujących m.in. poprzez asystenta rodziny oraz opiekę wytchnieniową, • Wspieranie rodzin w funkcjonowaniu, • Rozwój działań w ramach programu wspierania rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie mieszkańcom dostępu do kompleksowej opieki medycznej, • szeroko rozpowszechnione wśród mieszkańców programy profilaktyczne, • zwiększenie dostępności usług zdrowotnych i społecznych; • wspieranie ochrony zdrowia i życia mieszkańców, • stworzenie dobrych warunków do życia i zamieszkania dla rodzin wielopokoleniowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • kwota pozyskanych środków na usługi rehabilitacyjne (zł), • liczba przeprowadzonych programów profilaktyki zdrowotnej (szt.), • liczba przeprowadzonych akcji promujących zdrowy tryb życia (szt.), • liczba lekarzy świadczących usługi specjalistyczne na terenie Gminy (os.), • liczba rodzin objętych wsparciem ze strony Gminy, • liczba działań podjętych w ramach programu wspierania rodziny (szt.),

<p>3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Likwidowanie barier architektonicznych infrastruktury drogowej i w budynkach użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami; • Aktywizacja społeczna osób starszych ze szczególnymi potrzebami; • Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie; • Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępności obiektów i budynków gminnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, • zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami, • poprawa jakości życia i włączenie społeczne osób z niepełnosprawnością, • zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób ze specjalnymi potrzebami, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), • liczba rodzin korzystających ze świadczeń opieki społecznej (szt.), • liczba zorganizowanych warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego (szt.), • liczba przeprowadzonych kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie (szt.), • liczba przeprowadzonych programów aktywizacji zawodowej (szt.). • liczba osób biorących udział w kursach, szkoleniach i programach wspierających (os.)
--	---	--	---

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Brochów oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brochów wyodrębniono trzy strefy funkcjonalno-przestrzenne o różnym reżimie ochrony wynikających z położenia w całości na terenach chronionych:

- strefa zachowania, rekonstrukcji i ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych – Strefa obejmuje wschodnią część Gminy, na której zlokalizowane są najcenniejsze przyrodniczo obszary objęte ochroną w ramach Kampinoskiego Parku Narodowego. Tereny cechuje złożony system powiązań przyrodniczych obejmujących lasy Puszy Kampinoskiej, zbiorowiska łąkowe, użytki rolne oraz istniejący układ osadniczy.
- strefa kształtowania układów osadniczych – Strefa obejmuje tereny istniejącego i przeszłego zagospodarowania w granicach otuliny Kampinoskiego Parku Narodowego oraz Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W skład strefy wchodzi wsie: Śladów, Tułowice, Brochów, Janów, Wólka Smolna, Plecewice.
- strefa rolniczo-osadnicza – Strefa obejmuje tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej i rozproszoną zabudowę terenów otwartych w zachodniej części Gminy.

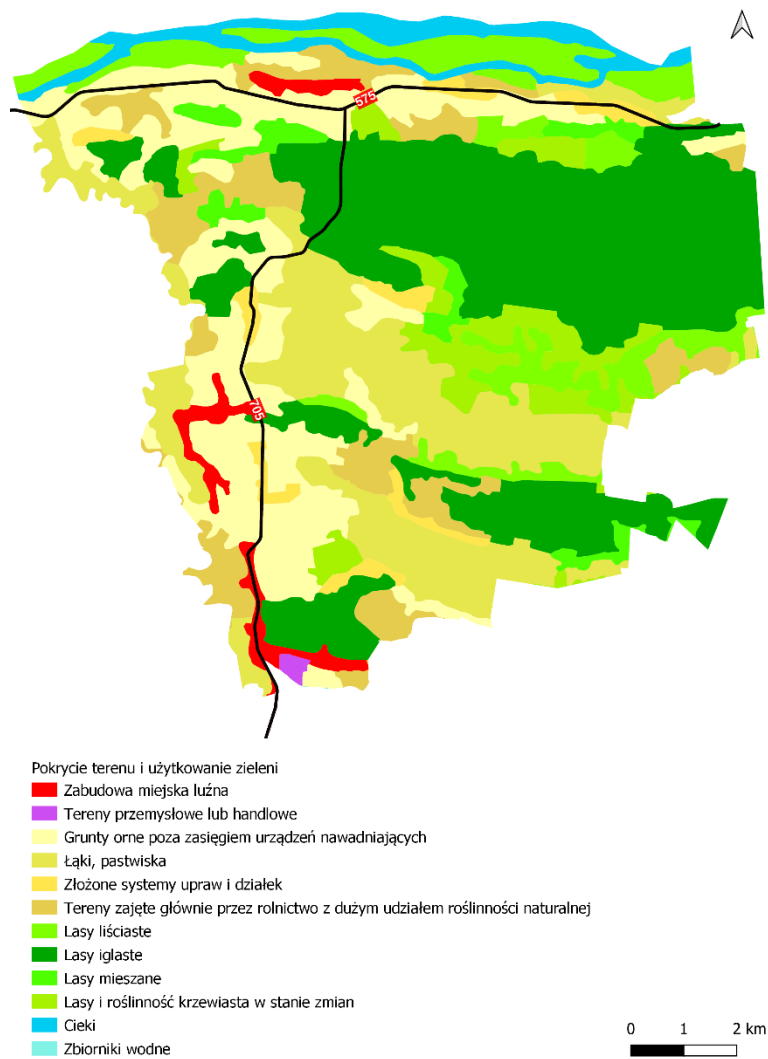
Gmina Brochów ma charakter rolniczy, o czym świadczy struktura użytkowania gruntów: powierzchnia użytków rolnych stanowi 52,8%, a powierzchnia terenów leśnych wynosi 33,5%, natomiast 13,7% stanowią pozostałe grunty.

Przez teren Gminy w układzie wschód – zachód przebiega droga wojewódzka Nr 575 umożliwiająca połączenie z Płockiem i z Warszawą oraz droga wojewódzka Nr 705 biegnąca w układzie północ – południe i łącząca się z drogą wojewódzką Nr 575 i z drogą krajową Nr 50. Brochów położony jest w odległości ok. 25 km (ok. 25 min jazdy samochodem) od Sochaczewa, 54 km (ok. 50 min) od Płocka, 69 km od stolicy – Warszawy (ok. 1 h).

Głównym ośrodkiem Gminy jest miejscowość Brochów, którą zamieszkuje ok. 10% mieszkańców Gminy i skupia najważniejsze funkcje Gminy: administracyjne, usługowe, społeczne i kulturalne.

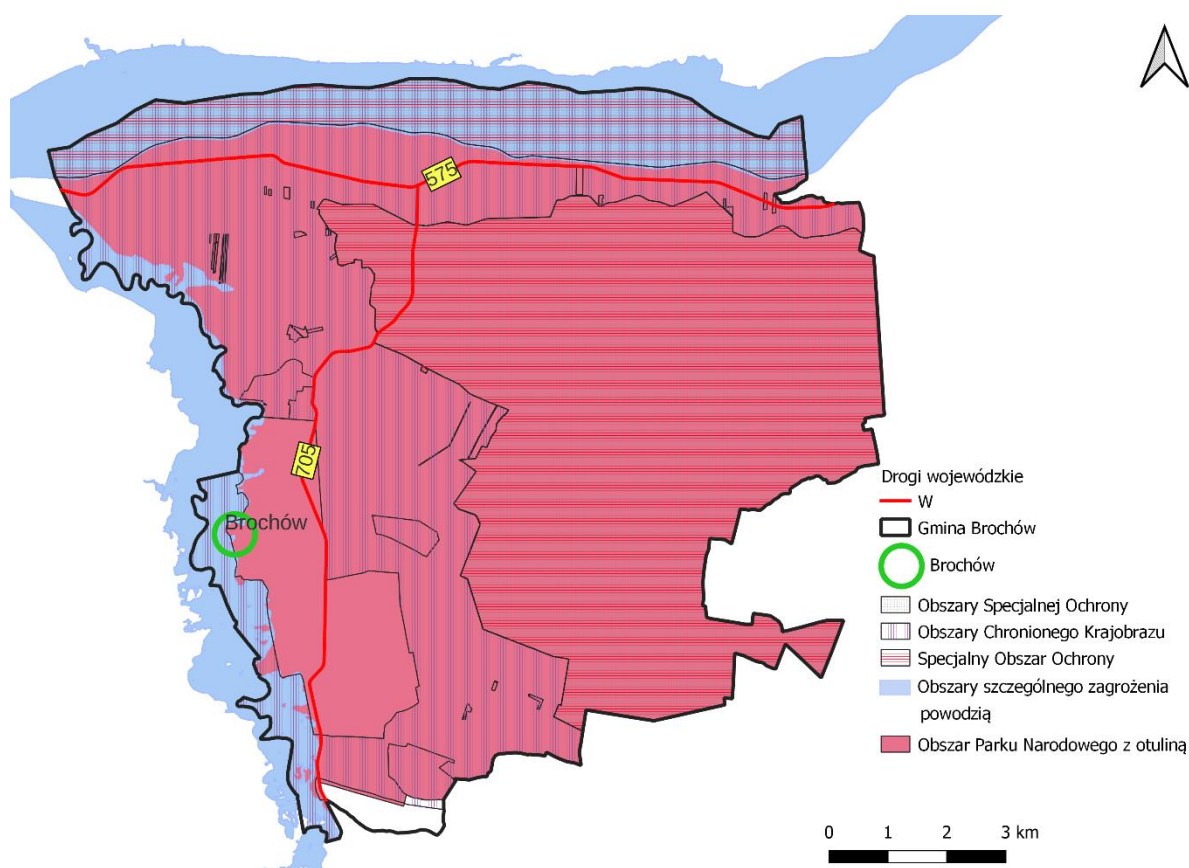
Poza Brochowem, zabudowa mieszkaniowa skupia się w szczególności w miejscowościach Konary, Janów, Plecewice oraz Śladów.

Wschodnia i południowa część Gminy pełni funkcję przyrodniczą, z uwagi na występujące tam formy ochrony przyrody. Tereny te wpływają na zachowanie wyjątkowych walorów krajobrazowych, estetycznych, biocenotycznych i stanowią siedlisko dla wielu gatunków roślin i zwierząt, jednak tym samym stanowią przeszkodę w rozwoju określonych przedsiębiorstw czy lokalizowaniu inwestycji. W północnej części Gminy przepływa rzeka Wisła, w zachodniej rzeka Bzura, a przez środek Gminy przepływa rzeka Łasica.

Ryc. 5. Pokrycie terenu i użytkowanie zieleni w Gminie Brochów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018.

Ryc. 6. Wybrane elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Brochów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018

W „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” przyjętą uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28 grudnia 2018 r. poz. 13180) Gmina Brochów została zaliczona do strategicznego obszaru produkcji żywielskiej (SOŻ) w ramach podregionu sochaczewsko-grójeckiego. Gmina zakwalifikowana została jako wiejski obszar funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych. Zgodnie z Konsepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, są to tereny ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi regionu, położone w strefie oddziaływania potencjału rozwojowego miast. Obszary te charakteryzują się dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z miastami i tym samym ułatwionym dostępem do rynku pracy, usług publicznych i usług wyższego rzędu. W gminach zlokalizowanych na tych terenach zauważalne jest zjawisko suburbanizacji oraz zatracania ich wiejskiego charakteru związanego z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych. W coraz większym stopniu zaczynają pełnić funkcje pozarolnicze – usługowe i produkcyjne.

Plan na tych obszarach wskazuje następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy;
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska;
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego;
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne; wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się zatem w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego”, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenie warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;

- harmonijny i skoordynowany rozwój struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałe dążenie do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrona tradycji i kultury regionu;
- ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia i życia ludzi, ochrona mienia;
- rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

Ze względu na znajdujący się w granicach Gminy Brochów Kampinoski Park Narodowy, zaliczany do najcenniejszych przyrodniczo obszarów tworzących system przyrodniczy województwa, konieczne są działania przeciwdziałające licznym zagrożeniom wynikającym głównie z działalności inwestycyjnej oraz presji urbanizacyjnej, a w przypadku obszarów objętych ochroną prawną – również presji rekreacyjnej. Określa się zatem następujące przedsięwzięcia:

- utrzymanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego obszarów cennych przyrodniczo, zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody,
- regulację granic obszarów chronionych (parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu), w tym weryfikacja i aktualizacja aktów prawnych ustanawiających te obszary,
- przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione,
- uwzględnianie zapisów wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych sporządzanych dla obszarów objętych ochroną prawną,
- właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na terenach chronionych;
- przeciwdziałanie wszelkim negatywnym wpływom na siedliska roślin i zwierząt,
- utrzymanie przestrzennej ciągłości przyrodniczej struktury Warszawy z systemem przyrodniczym terenów otaczających,
- włączanie obszarów cennych przyrodniczo wokół Warszawy, w tym objętych ochroną, w struktury zielonego pierścienia,
- ograniczanie degradacji terenów zieleni, w tym ochrona lasów miejskich jako ważnego elementu zielonej infrastruktury,
- wdrażanie koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury poprzez zachowanie i kształtowanie spójności z regionalnym systemem ekologicznym.

Zaleca się dalsze prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zapisy Studium, przyjmując jednak sukcesywnie kolejne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, szczególnie na obszarach które z różnych przyczyn należy chronić przed niekontrolowaną zabudową, a także dla lokalizacji obiektów użyteczności publicznej np. ścieżek rowerowych czy terenów rekreacyjnych.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Brochów. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku stanowi podstawowy i nadrzędny dokument strategiczny regionu, przesądzający o kierunkach prowadzonej przez samorząd województwa mazowieckiego polityki, a także przenoszący na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych i ustanawiający ramy do tworzenia bardziej szczegółowych dokumentów na poziomie regionu. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej oraz przenosi na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze” za priorytetowy cel strategiczny przyjęto:

Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym.

Oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
2. Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
3. Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne:

1. Zapewnienie gospodarcze zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska,
2. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

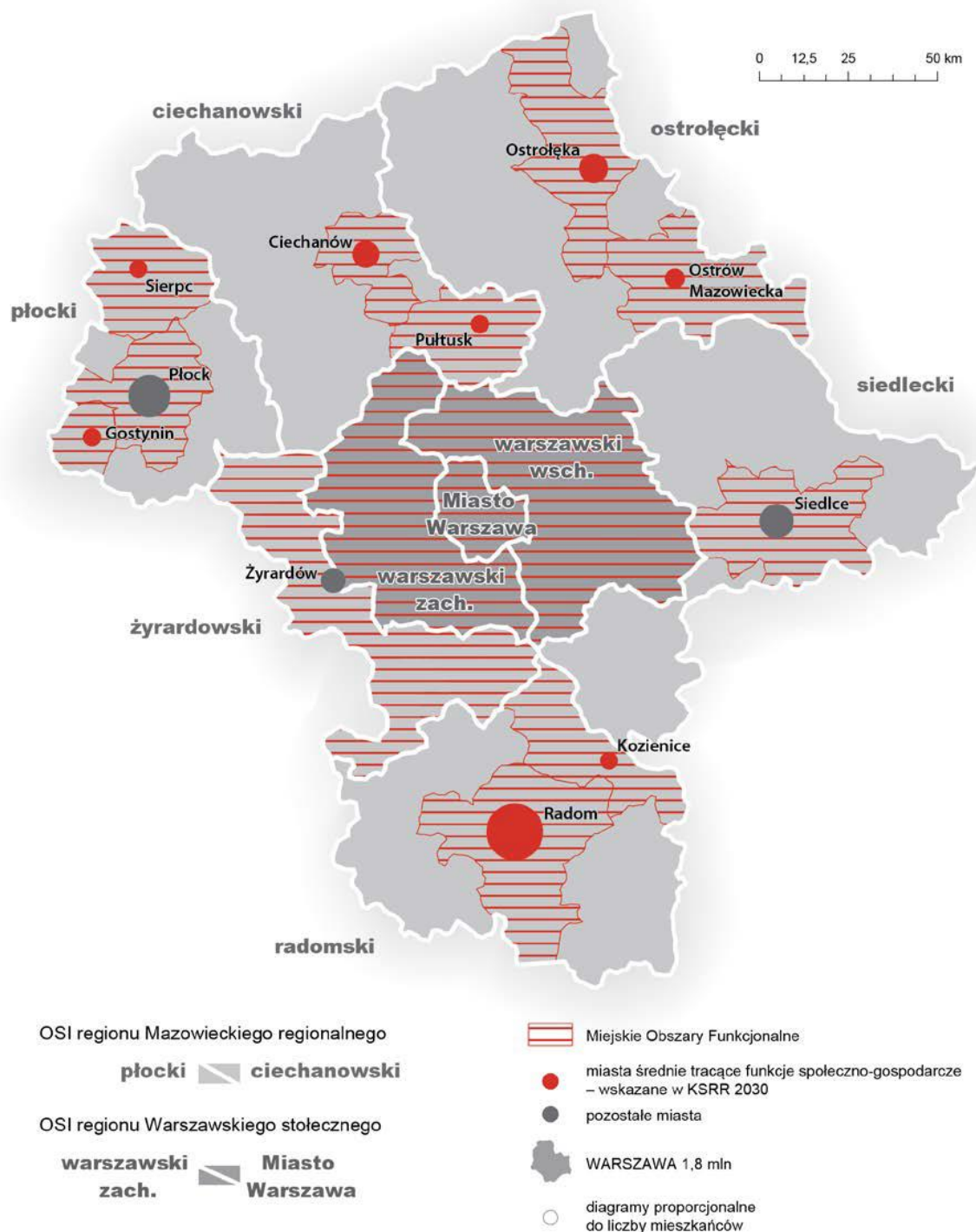
Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030 ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030
<p>Priorytetowy cel strategiczny: Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji • Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców • Umiędzynarodowienie gospodarcze 	<p>CEL II: Rozwój gospodarczy wykorzystujący zasoby środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego oraz kapitał społeczny</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy 2.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej

<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym • Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych 	
<p>Cel strategiczny 1: Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie i wzmocnienie specjalizacji regionalnych • Wspieranie rozwoju nowych technologii, w szczególności biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kosmicznych • Wzmocnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich • Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług 	<p>CEL I: Rozwinięta infrastruktura, środowisko i przestrzeń gwarantujące wysoką jakość życia</p> <p>1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p>
<p>Cel strategiczny 2: Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu • Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego • Spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach 	<p>CEL I: Rozwinięta infrastruktura, środowisko i przestrzeń gwarantujące wysoką jakość życia</p> <p>1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p> <p>1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna</p>
<p>Cel strategiczny 3: Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego • Wyrównanie szans edukacyjnych • Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej • Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej • Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna • Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego 	<p>CEL II: Rozwój gospodarczy wykorzystujący zasoby środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego oraz kapitał społeczny</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p> <p>CEL III: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez kompleksową ofertę społeczną</p> <p>3.1. Wzrost jakości systemu oświaty</p> <p>3.2. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej</p> <p>3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu</p>
<p>Ramowy cel strategiczny 1: Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zapotrzebowania w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska:</p>	<p>CEL I: Rozwinięta infrastruktura, środowisko i przestrzeń gwarantujące wysoką jakość życia</p> <p>1.2. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i ekoinnowacji • Produkcja energii ze źródeł odnawialnych • Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska • Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie • Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej • Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym • Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń 	<p>1.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych</p> <p>CEL II: Rozwój gospodarczy wykorzystujący zasoby środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego oraz kapitał społeczny</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p>
<p>Ramowy cel strategiczny 2: Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu • Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego • Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej • Upowszechnianie kultury i twórczości 	<p>CEL II: Rozwój gospodarczy wykorzystujący zasoby środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego oraz kapitał społeczny</p> <p>2.2. Budowanie lokalnej tożsamości mieszkańców w oparciu o walory dziedzictwa kulturowego i integracja międzypokoleniowa</p> <p>2.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej</p>

W *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”* określono obszary strategicznej interwencji (OSI) o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna. Wyznaczone zostały dwa typy OSI: problemowe oraz bieguny wzrostu. Gmina Brochów została zakwalifikowana do Żyrardowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego stanowiącego potencjalny biegun wzrostu (Żyrardów jako miasto o znaczeniu subregionalnym). Dzięki temu Gmina została uwzględniona w Planie Działań Innego Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027, w ramach którego możliwa będzie realizacja części działań wskazanych w Strategii.

Ryc. 7. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

Zgodnie z zapisami *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”* interwencja w OSI żyrardowskim zorientowana będzie na rozwój gałęzi gospodarki opartych na istniejącym potencjale podregionu. Z uwagi na predyspozycje i możliwości produkcyjne obszaru, działania powinny obejmować m.in. rozwój nowoczesnej bazy skupowo-przetwórczej, wdrażanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstw rolnych, wspieranie usieciowienia i rozwoju klastrów oraz grup i organizacji producentów na bazie istniejących specjalizacji rolnych, a także ich promocję i ukierunkowanie na eksport. Ponadto, w podregionie należy rozwijać, w sposób spójny i skoordynowany, ofertę inwestycyjną dla dużych przedsiębiorstw, wykorzystując dogodne warunki komunikacyjno-geograficzne. W kontekście poprawy warunków życia mieszkańców,

ważne jest zwiększenie dostępności do infrastruktury sieciowej, zwłaszcza kanalizacyjnej i gazowej. Kluczowe są także inwestycje w niskoemisyjne źródła ciepła i transport publiczny w celu poprawy jakości powietrza w podregionie.

Działania w OSI żyrdowskim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Kreowanie warunków dla rozwoju specjalizacji podregionu poprzez:
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej,
 - wspieranie usieciowienia gospodarki podregionu,
 - wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, w tym rozwój bazy skupu-przetwórczej dla produktów rolnych,
 - wdrażanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach.
2. Poprawa stanu środowiska poprzez:
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych, w szczególności na obszarach wykluczenia transportowego,
 - rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy, Rada Gminy oraz odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

<p>Wójt Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stymulowanie i koordynacja działań • integrowanie zasobów
<p>Rada Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii i podejmowaniu decyzji strategicznych
<p>komórki organizacyjne Urzędu Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja działań • poszukiwanie nowych źródeł finansowania • monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji • realizacja

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Brochów,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brochów na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025,
- Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Roczny Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2017-2022,
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022,
- Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej,

- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Brochów na lata 2014-2032,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2021-2025,
- Plan zarządzania kryzysowego,
- Program gospodarowania zasobem mieszkaniowym na lata 2017-2022.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program ochrony środowiska, plan gospodarki niskoemisyjnej, program gospodarowania zasobem mieszkaniowym, strategia rozwiązywania problemów społecznych, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, program rewitalizacji, gminny program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie czy programy jednoroczne. W przypadku konieczności poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat sochaczewski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje na temat stanu realizacji działań. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Brochów na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Programu Odbudowy, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- środki budżetu państwa i państwowych funduszy celowych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy Brochów oraz jednostek organizacyjnych podległych Gminie.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii zakłada i wymaga współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem sochaczewskim, województwem mazowieckim oraz władzami Kampinoskiego Parku Narodowego. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji lub udzielenie pożyczki na realizację zadania.

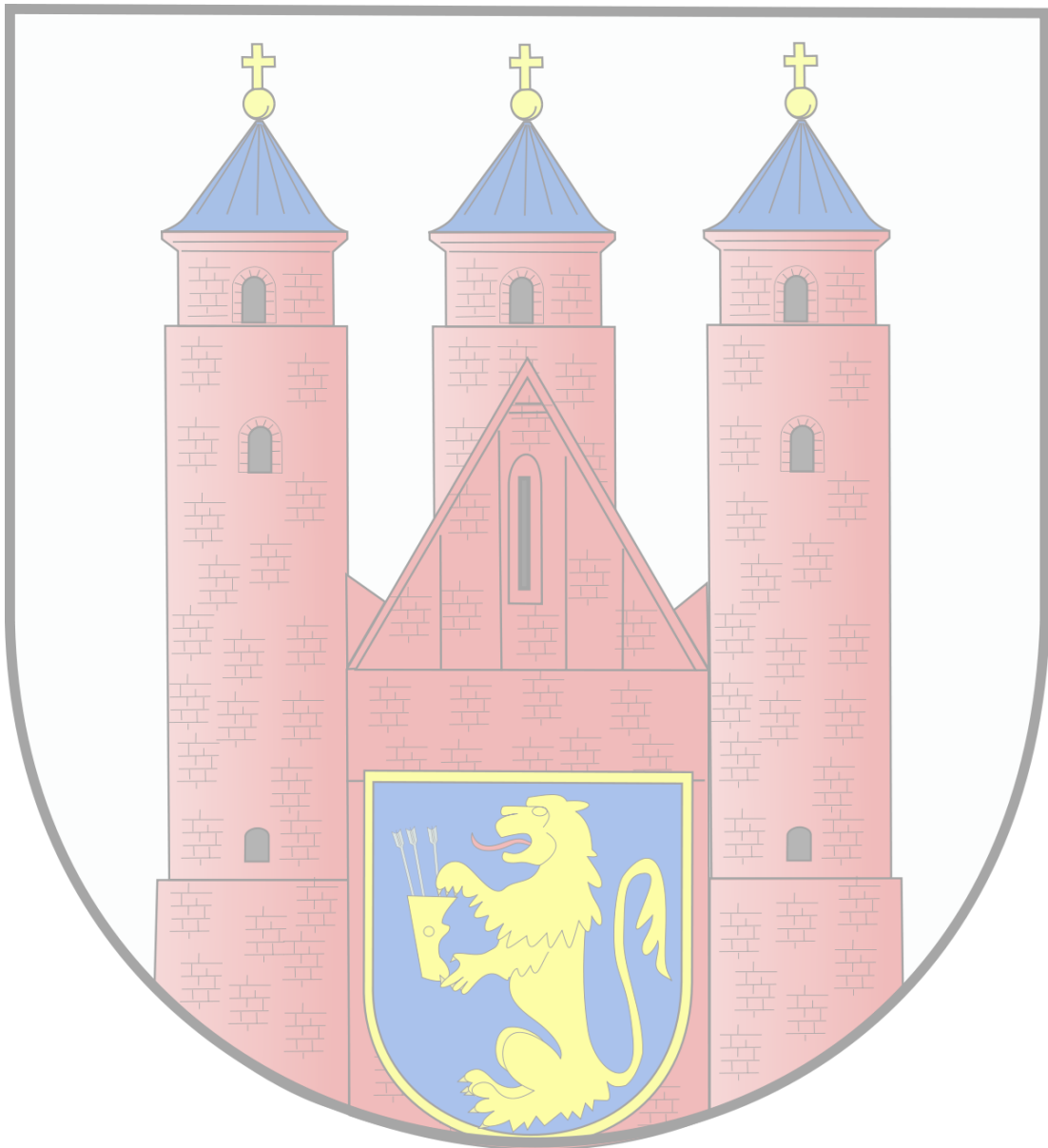
Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy Brochów oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z uchwałą nr XLV/254/2022 Rady Gminy Brochów z dnia 21 stycznia 2022 r. zmieniająca Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Brochów na lata 2022-2034, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2023-2030 wyniesie 10,45 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

**Załącznik 1:
Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej
i społecznej Gminy Brochów**

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	47
1.1. Informacje ogólne.....	47
1.2. Transport i łączność	48
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	49
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne	51
 CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	 57
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	57
2.2. Infrastruktura i środowisko	62
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>62</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>63</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>65</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	66
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>66</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>67</i>
<i>Fundusze Europejskie 2014-2020</i>	<i>69</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>70</i>
 CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	 71
3.1. Demografia	71
3.2. Kapitał społeczny	73
<i>Przedszkola</i>	<i>73</i>
<i>Szkoły 74</i>	
<i>Kultura i sport</i>	<i>76</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>77</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	<i>78</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80

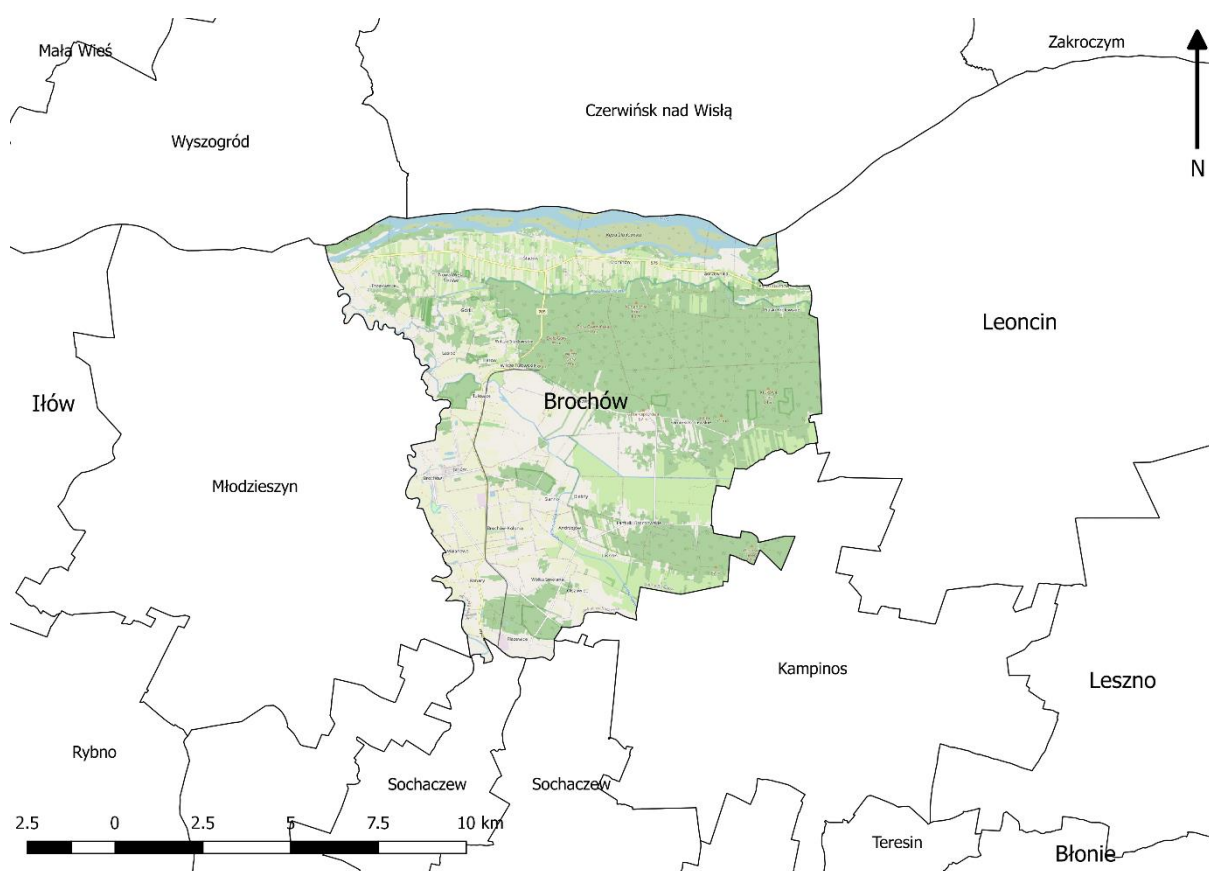
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Brochów jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w północnozachodniej części powiatu sochaczewskiego. Według danych GUS Gmina Brochów w roku 2020 liczyła 4 375 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 37 os./km². Całkowita powierzchnia Gminy wynosi ok. 120 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 52,8%, zaś powierzchnia leśna 33,5%. Sąsiaduje ona z gminami:

- od strony zachodniej z Gminą Młodzieszyn (powiat sochaczewski),
- od strony północnej na rzece Wiśle z Gminą Wyszogród (powiat płocki) i Czerwińsk nad Wisłą (powiat płocki),
- od strony wschodniej z Gminą Leoncin (powiat nowodworski) i Gminą Kampinos (powiat warszawski zachodni),
- strony południowej z Gminą Sochaczew i Miastem Sochaczew (powiat sochaczewski).

Od strony północnej granicę Gminy stanowi rzeka Wisła, od zachodniej rzeka Bzura, a przez środek Gminy przepływa rzeka Łasica. Cała Gmina położona jest w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego. Znaczny jej obszar zajmują lasy Puszczy Kampinoskiej.

Ryc. 8. Położenie Gminy Brochów na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W skład Gminy wchodzi 22 sołectwa: Andrzejów-Brochocin, Bieliny-Sianno, Brochów, Brochów-Kolonia-Malanowo, Famułki Brochowskie, Famułki Królewskie, Górki-Hilarów, Janów, Konary, Kromnów-Gorzewnica, Lasocin, Łasice, Miszory, Nowa Wieś-Ślądów, Olszowiec, Piaski Duchowne-Piaski Królewskie, Plecewice, Przęsławice, Tułowice, Wilcze Tułowskie-Wilcze Ślądowskie, Ślądów, Wólka Smolana oraz 3 miejscowości bez statusu sołectwa: Famułki Łazowskie, Janówek, Władysławów.

Gminę Brochów charakteryzują przede wszystkim wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe związane z Kampinoskim Parkiem Narodowym i jego otuliną oraz Warszawskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, które wchodzi w skład systemu ekologicznego ECONET - POLSKA, tworząc zaplecze dla rozwoju funkcji ekologicznych, rekreacyjnych i turystycznych.

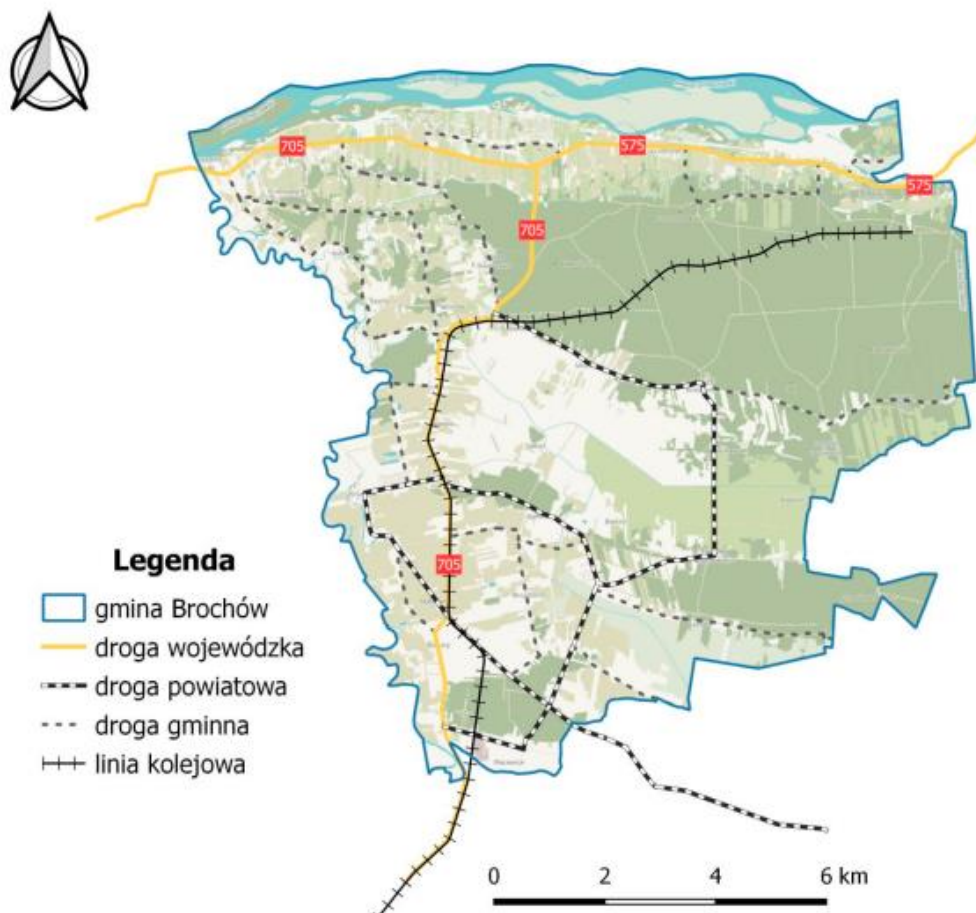
1.2. Transport i łączność

Sieć dróg oraz możliwości komunikacji transportowej z innymi ośrodkami mają duży wpływ na rozwój funkcjonalno-przestrzenny Gminy. Sieć dróg na terenie Gminy Brochów tworzą drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie. Kluczowymi elementami systemu transportowego w Gminie Brochów są drogi wojewódzkie:

- Nr 575 relacji Płock – Dobrzyków – Słubice – Iłów – Kamion – Ślądów – Secymin Polski – Nowy Kazuń,
- Nr 705 relacji Sochaczew – Ślądów.

Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi powiatowe (nr 3803W, 3802W, 3805W i 3801W o łącznej długości 23 km). Siatkę połączeń drogowych na terenie Gminy Brochów uzupełniają drogi gminne o łącznej długości 70 km. Ich stan można określić jako dobry. Jak w każdej jednostce, niektóre fragmenty szlaków komunikacyjnych wymagają jednak rozbudowy lub poprawy ich jakości. Raz na rok przeprowadzany jest przegląd stanu dróg w Gminie.

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie Gminy, lecz charakteryzują się one zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu lub rozbudowy.

Ryc. 9. Przebieg infrastruktury komunikacyjnej na terenie Gminy Brochów

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brochów na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Gminę Brochów charakteryzuje dobre położenie komunikacyjne. Brochów położony jest w odległości ok. 25 km (ok. 25 min jazdy samochodem) od Sochaczewa, 54 km (ok. 50 min) od Płocka, 69 km od stolicy – Warszawy (ok. 1 h).

Przez teren Gminy nie przebiegają linie kolejowe. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w odległości około 25 km od Brochowa w Sochaczewie.

W zakresie komunikacji kolejowej turystycznej w Gminie sezonowo funkcjonuje kolejka relacji Sochaczew (nazwa stacji Sochaczew Wąskotorowy) – Wilcze Tułowskie, mająca znaczenie turystyczne.

Transport publiczny autobusowy realizowany jest poprzez spółkę PKS Grodzisk Mazowiecki. Ponadto do niektórych miejscowości zostały wydłużone kursy komunikacji miejskiej obsługiwanej przez Zakład Komunikacji Miejskiej z siedzibą w Sochaczewie. Na terenie Gminy nie ma obecnie prywatnych firm transportujących realizujących regularny przewóz mieszkańców.

Rozwój cywilizacyjny nieodzownie wiąże się z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na dostęp do Internetu. Mieszkańcy coraz częściej pracują zdalnie, do sieci przenoszą się również zakupy czy załatwianie spraw urzędowych. W odpowiedzi na ten trend konieczne jest zapewnienie mieszkańcom Gminy dostępu do sieci. W Gminie miejscowości tj. Brochów, Janów i Gorzewnica posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego. W znacznej części Gminy jest problem z jakością Internetu.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa politykę przestrzenną gminy i kierunki zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminy Brochów zostało przyjęte Uchwałą Nr IV/19/2002 Rady Gminy Brochów z dnia 30 grudnia 2002 r., a następnie zmienione:

- Uchwałą nr XXIX/158/2010 Rady Gminy Brochów z dnia 16 czerwca 2010 r.
- Uchwałą nr X/67/2011 Rady Gminy Brochów z dnia 28 listopada 2011 r.
- Uchwałą nr XXXVII/211/2014 Rady Gminy Brochów z dnia 30 maja 2014 r.

Ostatniej oceny aktualności Studium dokonano w 2008 r. Jej wyniki przyjęto Uchwałą Nr XIV/82/2008 Rady Gminy Brochów z dnia 23 września 2008 r. Uznano za celowe opracowanie zmiany Studium w całości w granicach administracyjnych Gminy Brochów. Do czasu uchwalenia zmiany Studium – obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte Uchwałą Nr IV/19/2002 Rady Gminy Brochów z dnia 30 grudnia 2002 r. wraz ze zmianami.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy obowiązuje 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (z czego 1 uchwalony był przed 2003 r.), a udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi ok. 2,4%.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Brochów w latach 2016-2020. Analizując zawarte w niej dane można zauważyć, że liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy utrzymuje się na podobnym poziomie (poza rokiem 2018, w którym wydano 112 decyzji). Średnio w analizowanym okresie wydano 62 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 11,66 decyzji. Wskaźnik ten był wyższy od średniej dla powiatu sochaczewskiego, w którym w analogicznym okresie wydano średnio 7,87 decyzji na 1 tys. mieszkańców rocznie.

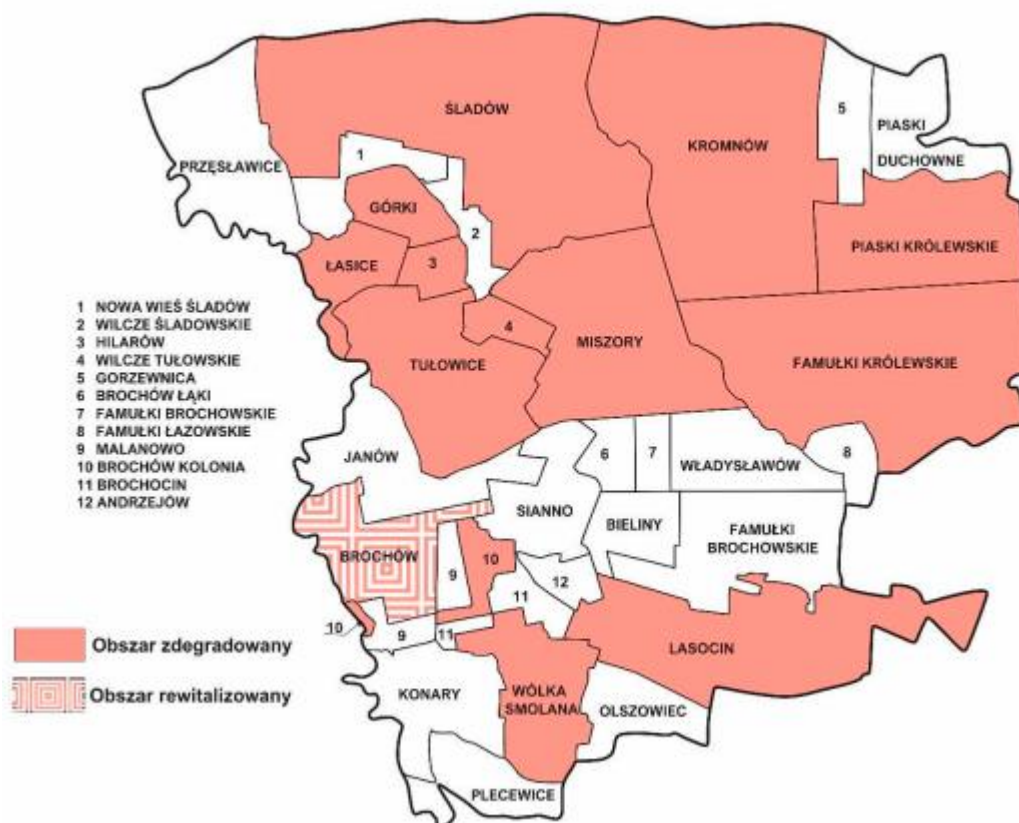
Tab. 1. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Brochów	37	53	112	56	51
	powiat	785	657	717	530	667
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Brochów	8,54	12,16	25,69	12,81	11,66
	powiat	9,22	7,71	8,42	6,23	7,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niski udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może jednak utrudniać racjonalną politykę przestrzenną władzom samorządowym, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z założonym łańcem przestrzennym.

Uchwałą Nr XXVIII/214/2017 Rady Gminy Brochów z dnia 30 marca 2017 r. został przyjęty Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023. Do diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych jako typ jednostki przyjęto obręby geodezyjne stanowiące odrębne miejscowości. W wyniku analizy czynników i zjawisk kryzysowych wyznaczono obszary zdegradowane oraz obszar rewitalizacji. Do obszarów zdegradowanych należą następujące miejscowości: Brochów, Brochów Kolonia, Famułki Królewskie, Górki, Hilarów, Kromnów, Lasocin, Łasice, Miszory, Piaski Królewskie, Śladów, Tułowice, Wilcze Tułowskie, Wólka Smolana. Wśród nich jako obszar rewitalizacji wytypowano Brochów. Brochów, jako centrum życia społecznego i administracyjnego Gminy, ma największy potencjał do realizacji przedsięwzięć na rzecz mieszkańców z terenów rewitalizowanych i zdegradowanych.

Ryc. 10. Obszary zdegradowane i obszar rewitalizacji

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski opracowanej przez J. Kondrackiego Gmina Brochów położona jest w obrębie mezoregionu Kotliny Warszawskiej zaliczanego do makroregionu Nizina Środkowomazowiecka.

Ochrona przyrody na terenie Gminy Brochów odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody ustanowione zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

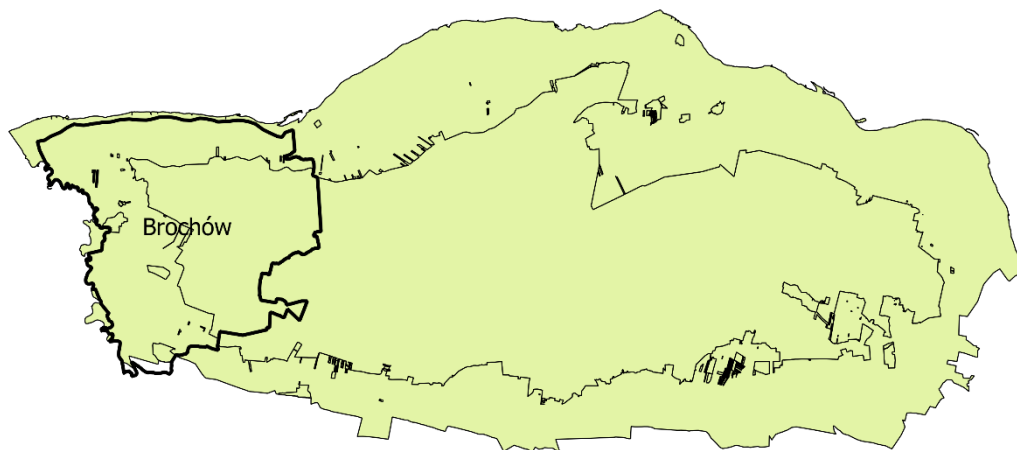
Na terenie Gminy Brochów występują następujące formy ochrony przyrody:

- park narodowy,
- obszar chronionego krajobrazu,
- obszar specjalnej ochrony
- specjalny obszar ochrony,
- pomniki przyrody.

PARK NARODOWY

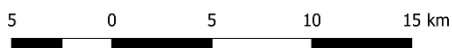
Kampinoski Park Narodowy - utworzony został w 1959 roku. Obejmuje tereny Puszczy Kampinoskiej w pradolinie Wisły, w zachodniej części Kotliny Warszawskiej. Początkowo Park miał powierzchnię około 40 700 ha. Obecnie, po kilku korektach granic, jego wynosi ona 38 544,33 ha, z czego 72,40 ha zajmuje Ośrodek Hodowli Żubrów im prezydenta RP Ignacego Mościckiego w Smardzewicach. Tomaszowa Mazowieckiego. Pełni funkcję „węzła ekologicznego Mazowsza”. Utworzony został dla ochrony przyrody i dziedzictwa historyczno-kulturowego Puszczy Kampinoskiej wraz z najlepiej zachowanymi w Europie kompleksem wydm śródlądowych. W styczniu 2000 roku KPN wraz z otuliną uznany został przez UNESCO za Rezerwat Biosfery MaB Puszcza Kampinowska i włączony do międzynarodowych rezerwatów biosfery. Obszar Puszczy stwarza dogodne warunki do życia wielu gatunkom zwierząt, m.in. stanowi cenny teren lęgowy ptaków i ważne miejsce na trasie ich wędrówek, został więc objęty ochroną

w ramach sieci Natura 2000 i stanowi Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Puszcza Kampinowska. Przesłanki, które pozwalają wpisać Puszcę Kampinoską jako SOO siedlisk to 20 gatunków zwierząt i 4 gatunki roślin oraz 12 typów siedlisk wymienionych w Dyrektywie Siedliskowej. Park zajmuje środkowo-wschodnią część Gminy.

Legenda

Kampinoski Park Narodowy z otuliną

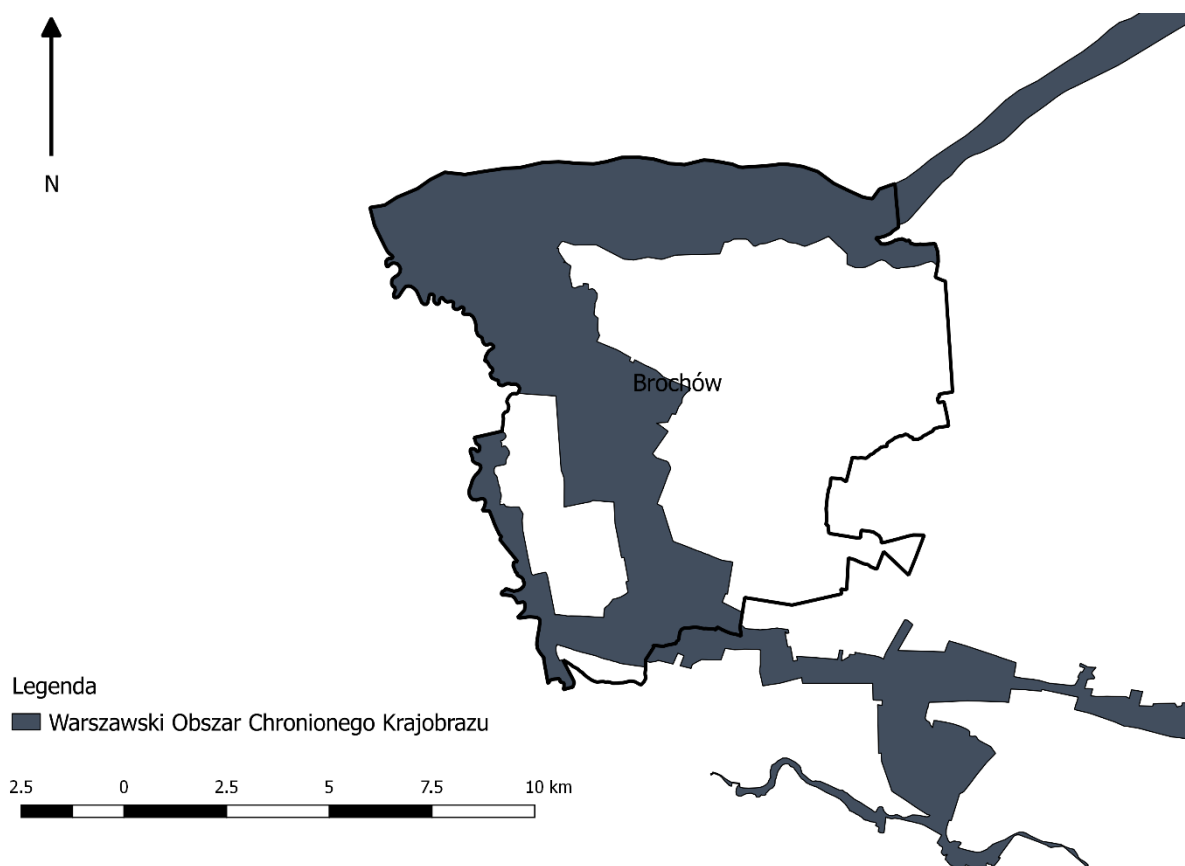

Ryc. 11. Kampinoski Park Narodowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem. Jedną z ważniejszych funkcji, jaką pełni Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu jest funkcja korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację roślin, zwierząt i grzybów. Jest to rodzaj łącznika pomiędzy cennymi przyrodniczo obszarami.

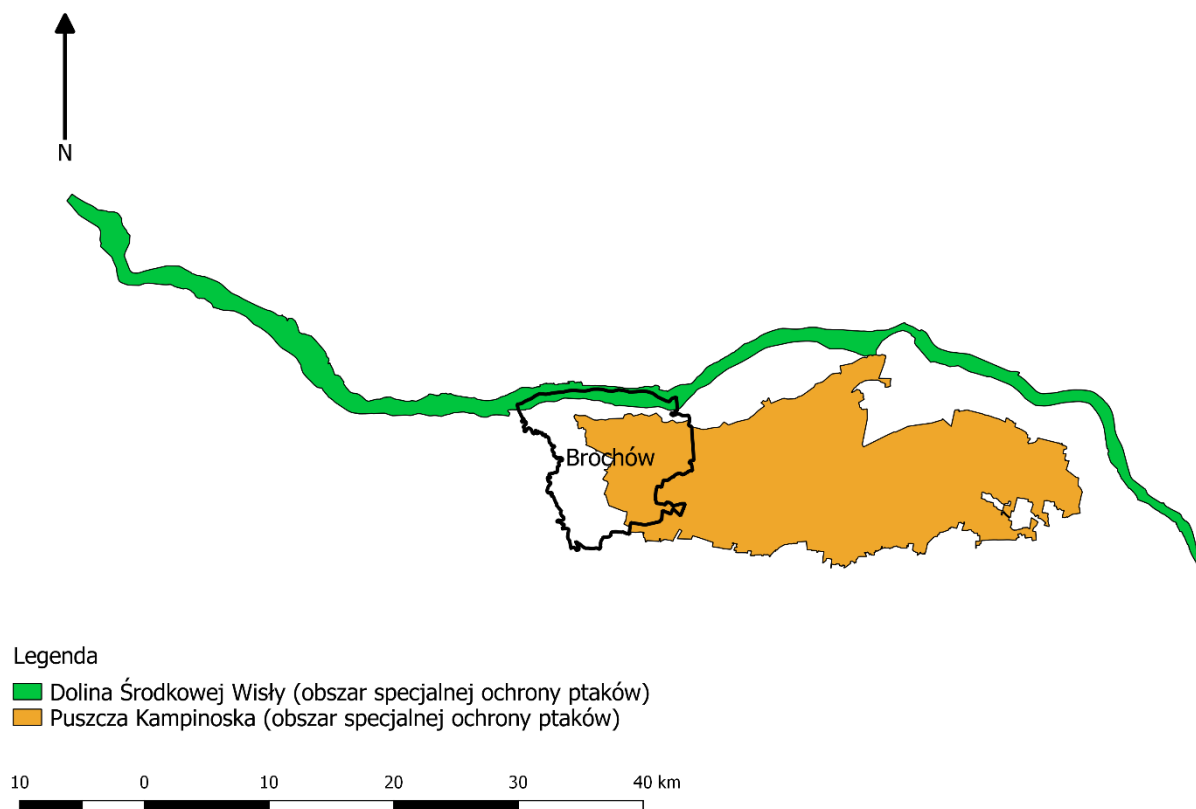
Ryc. 12. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY I SPECJALNY OBSZAR OCHRONY

Dolina Środkowej Wisły (OSO)- obszar Natura 2000. Głównym celem powołania ostoi jest występująca tu cenna z europejskiego punktu widzenia awifauna. W Dolinie Środkowej Wisły Występują co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, gniazduje około 50 gatunków ptaków wodno-błotnych. Obszar bardzo ważny dla ptaków zimujących i migrujących.

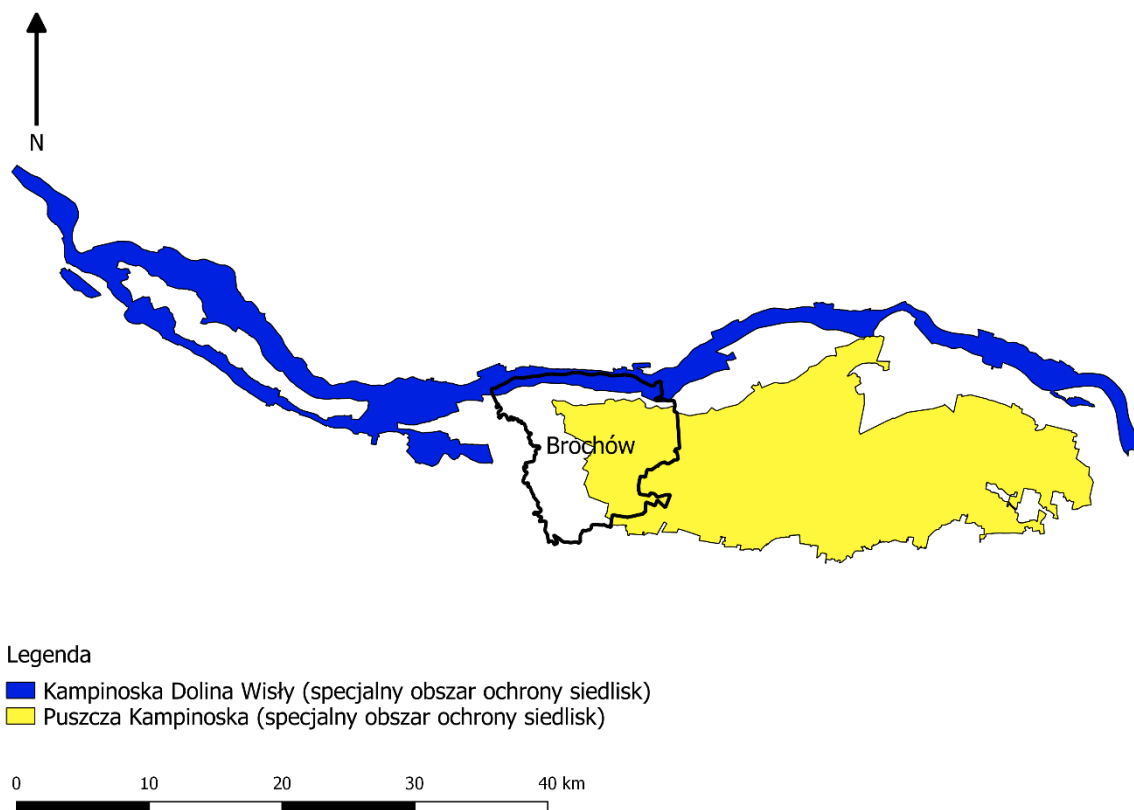
Puszcza Kampinoska (OSO, SOO) - obszar Natura 2000. Ponad 70% powierzchni obszaru zajmują lasy. Dominującymi gatunkami w drzewostanach są: sosna zwyczajna, olsza czarna, dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata i omszona. Charakterystycznym elementem krajobrazu są: bory mieszane świeże, subkontynentalne bory świeże, bory wilgotne i bory mieszane wilgotne, grądy subkontynentalne. Flora Puszczy Kampinoskiej, wśród odnotowanych dotychczas ponad 1400 gatunków roślin naczyniowych, zawiera wiele elementów różnego pochodzenia, których obecność warunkuje ścieranie się wpływów klimatu atlantyckiego i kontynentalnego. Puszcza Kampinoska to również ostoja ptasia o randze europejskiej, która wchodzi w skład Rezerwatu Biosfery "Puszcza Kampinoska". Na terenie ostoi występuje około 150 lęgowych gatunków ptaków. Bytują tu 3 gatunki ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi oraz 43 gatunki z Dyrektywy Ptasiej. Obszar ma duże znaczenia dla zachowania bioróżnorodności w centralnej Polsce. Fauna Puszczy Kampinoskiej szacowana jest na około 16 000 gatunków. Wśród kręgowców występuje: 13 gatunków płazów, 6 gatunków gadów i 52 gatunki ssaków.

Ryc. 13. Obszary specjalnej ochrony na terenie Gminy Brochów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Kampinoska Dolina Wisły (SOO) - obszar Natura 2000. Obszar obejmuje fragment naturalnej doliny rzeki nizinnej o charakterze roztokowym wraz z charakterystycznym strefowym układem zbiorowisk roślinnych. Jednocześnie obszar jest fragmentem jednego z najważniejszych europejskich korytarzy ekologicznych. Charakterystycznym elementem tutejszego krajobrazu są lasy łąkowe: wierzbowe, topolowe, olszowo-jesionowe, wiązowo-jesionowe oraz grądy subkontynentalne. Występują również starorzecza, zwane wiśliskami oraz łąki, z których do najcenniejszych należą łąki rajgrasowe, wiechlinowo-kostrzewowe oraz bardzo rzadkie zmiennowilgotne łąki trzęślicowe.

Ryc. 14. Specjalne obszary ochrony siedlisk na terenie Gminy Brochów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

POMNIKI PRZYRODY

Ponadto na terenie Gminy Brochów znajduje się 19 pomników przyrody:

1. Park w Brochowie - dąb szypułkowy,
2. Park w Brochowie - jesion wyniosły (zniesiona ochrona prawna),
3. Park w Brochowie - lipa drobnolistna,
4. Park w Brochowie - wiąz szypułkowy (zniesiona ochrona prawna),
5. Janów - 5 dębów szypułkowych,
6. Tułowice - dąb szypułkowy,
7. Przęsławice - dąb szypułkowy,
8. Śladów - 5 dębów szypułkowych,
9. Śladów - sosna zwyczajna,
10. Kromnów - jałowiec,
11. Kromnów - 2 dęby szypułkowe,

Pomniki przyrody znajdują się w miejscowościach: Brochów, Janów, Tułowice, Przęsławice, Śladów i Kromnów.

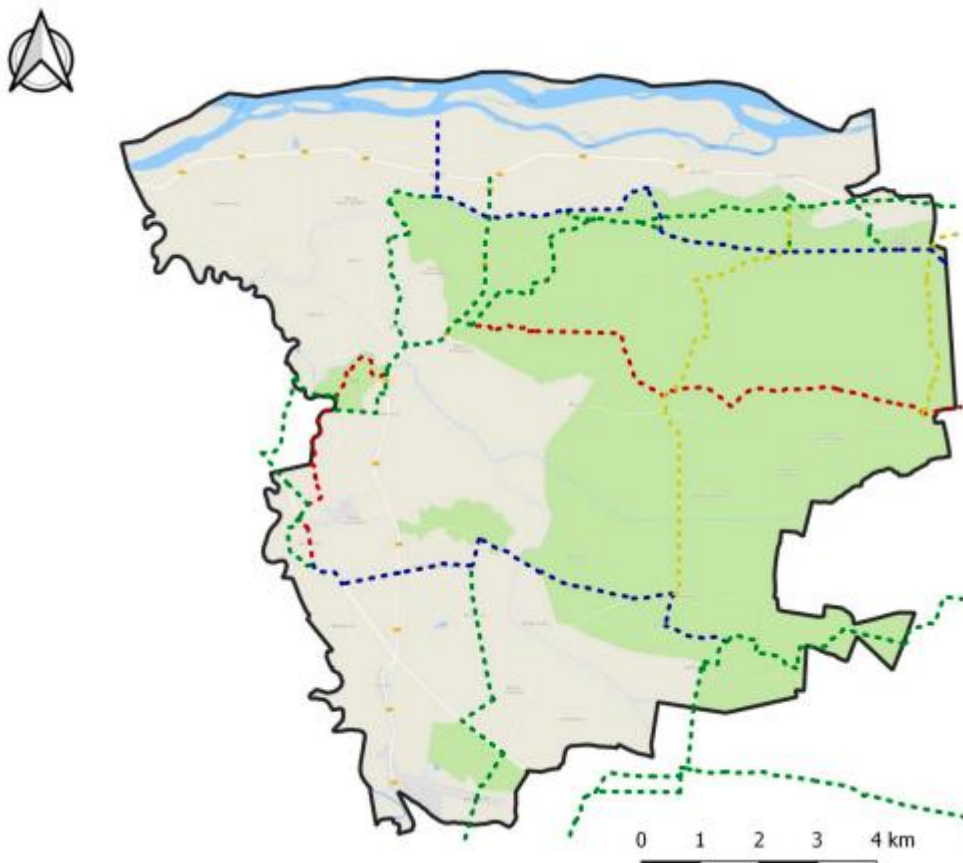
Bogactwo form ochrony przyrody i wiążące się z nimi wysokie walory krajobrazowe sprzyjają rozwojowi turystyki i rekreacji na terenie Gminy, w szczególności turystyki pieszej i rowerowej. Należy jednak mieć na uwadze, iż duża powierzchnia terenów objętych ochroną ma wpływ na możliwości zagospodarowania przestrzennego i jest związana z licznymi ograniczeniami w tym zakresie. Niemniej, tereny te stanowią niezwykle atut Gminy i w związku z tym na jej obszarze wyznaczone zostały szlaki turystyczne.

Do szlaków pieszych na terenie Gminy należą:

- Główny Szlak Puszczy Kampinoskiej (czerwony) – Leśniczówka Krzywa Góra – Famułki Królewskie, obszar ochrony ścisłej „Czapliniec” – Tułowice, Osada Puszczańska PTTK (sezonowo) – Brochów.
- Północny Szlak Leśny im. Teofila Lenartowicza (niebieski) – Śladów, brzeg Wisły – Kromnów, Kurlancka Góra – Piaski Królewskie.
- Brochowski Szlak Łącznikowy – Brochów, Sianno – Famułki Brochowskie – Borowa Góra koło Lasocina.
- Północny Szlak Krawędziowy (zielony) – wzdłuż południowych obrzeży Kampinoskiego Parku Narodowego od granic Warszawy do najważniejszych miejsc kampinoskiej turystyki – puszczańskiego muzeum w Granicy i wsi Kampinos, czyli stolicy Puszczy.
- Szlak Borowy (żółty) – Nowiny - Piaski Królewskie – Krzywa Góra.

Dodatkowo przez teren Gminy przebiega część Kampinoskiego Szlaku Rowerowego. Trasa na terenie Gminy Brochów: Brochów – Tułowice - Kromnów - Nowiny - Piaski Królewskie.

Gmina Brochów położona jest nad prawym dolnym odcinkiem rzeki Bzury, wyznaczającej jednocześnie zachodnią granicę Gminy. Północną granicą Gminy stanowi rzeka Wisła. Obszary położone w części wschodniej Gminy stanowią teren Kampinoskiego Parku Narodowego. Przez teren Gminy przepływa rzeka Łasica oraz kanał Olszowiecki i kanał Kromnowski będący prawymi dopływami Bzury. Na tych obszarach istnieje możliwość wystąpienia powodzi.

Ryc. 15. Szlaki turystyczne na terenie Gminy Brochów

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brochów na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

W Tułowicach znajduje się stacja muzealnej kolejki wąskotorowej, która obecnie jest zaadoptowana na świetlicę wiejską. W jej pobliżu znajduje się Osada Puszczańska będąca miejscem wypoczynku dla pasażerów pociągów turystycznych, które dojeżdżają sezonowo do podnóża zalesionych wydmy w miejscowości Wilcze Tułowskie.

W Gminie Brochów w miejscowości Górki znajduje się Muzeum etnograficzne. Jest to prywatne muzeum z chatą wiejską i kolekcją sprzętu.

Na terenie Gminy Brochów znajdują się następujące założenia i obiekty zabytkowe:

- zespół kościoła parafialnego p.w. św. Rocha, fundacja w XII w.:
 - Kościół – wzniesiony w miejsce rozebranego w 1331 r. drewnianego kościoła, w stylu gotyku nadwiślańskiego. Początkowo budowla jednonawowa, o grubych murach wzmocnionych skarpami, bez gotyckiego sklepienia (obecnie pochodzi z renesansu), gruntowna przebudowa w latach 1551-1561 r. prawdopodobnie wg projektu Jana Baptysty z Wenecji, jako obiektu gotycko-renesansowego. Zniszczony niemal doszczętnie podczas najazdu wojsk szwedzkich, odbudowany przez Olbrachta Adriana Lasockiego. Unikatowa budowla, łącząca charakter sakralny i obronny (miejsce chrztu Fryderyka Chopina). Wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1005.
 - dzwonnica (czworoboczna) I poł. XIX w., odbudowana po zniszczeniach wojennych w 1929 r.
 - mur obronny XVI w. (odbudowany w latach 1925 - 29 i 1946 - 48)
- kaplica cmentarna w Brochowie – Janowie I poł. XIX w. (odrestaurowana w latach 1946 - 1948), cmentarz z zabytkowymi nagrobkami,
- zespół dworsko-parkowy w Brochowie (z XVIII w.) – wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1231,
- zespół dworsko-parkowy w Tułowicach
 - dwór klasycystyczny wzniesiony prawdopodobnie wg projektu Hilarego Szpilowskiego ok. 1800, wpisany do rejestru nr 1112. Po II wojnie światowej dwór popadł w ruinę, w latach 80-tych i 90-tych odbudowany przez prywatnego właściciela – nagrodzony przez Ministra Kultury i Sztuki za najlepiej odrestaurowany obiekt zabytkowy oraz Medalem Europa Nostra (prestiżową nagrodą europejską w dziedzinie ochrony zabytków). Dwór stanowi piękny przykład architektury dworskiej okresu klasycyzmu na ziemiach polskich.
 - park wpisany do rejestru pod numerem 1212,
- budynek mieszkalny (chałupa – początek XIX w.) we wsi Górki Nr 13 – wpisany do rejestru pod numerem 9 z 1999 r.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu sochaczewskiego w latach 2016-2020. Na terenie powiatu największą zmianę obserwuje się dla Gminy Sochaczew, gdzie liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 226. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Brochów w roku 2020 stanowiły 4,7% (444 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie sochaczewskim. Udział ten ulokował Gminę na szóstym miejscu wśród gmin powiatu. Na pierwszym miejscu znalazło się Miasto Sochaczew, w którym zarejestrowanych na koniec 2020 roku było 4 631 podmiotów (49,3%), na miejscu drugim uplasowała się Gmina Teresin z 1 292 podmiotami (13,8%), a na trzecim Gmina Sochaczew z 1 227 (13,1%).

Tab. 2. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie sochaczewskim w latach 2016-2020

JST	2016		2020		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat sochaczewski	8 656	100,0%	9 395	100,0%	739
Sochaczew (miasto)	4 581	52,9%	4 631	49,3%	50
Brochów	386	4,5%	444	4,7%	58
Ilów	509	5,9%	573	6,1%	64
Młodzieszyn	364	4,2%	420	4,5%	56
Nowa Sucha	477	5,5%	555	5,9%	78
Rybno	205	2,4%	253	2,7%	48
Sochaczew (gmina wiejska)	1 001	11,6%	1 227	13,1%	226
Teresin	1 133	13,1%	1 292	13,8%	159

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Brochów, największą część podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym (119 podmiotów), transporcie i gospodarce magazynowej (74) oraz w budownictwie (71). Najmniej podmiotów gospodarczych zajmuje się dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją (2) oraz wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (1).

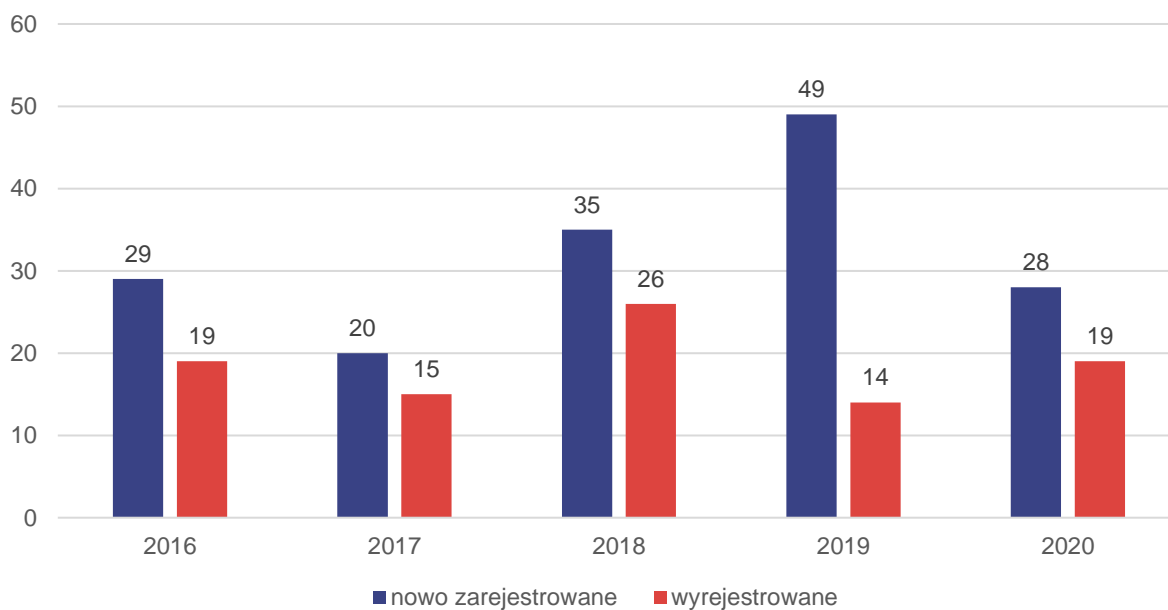
Tab. 3. Podmioty działające na terenie Gminy Brochów w 2020 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	119	27%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	74	17%
SEKCJA F Budownictwo	71	16%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	41	9%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	27	6%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21	5%
SEKCJA P Edukacja	17	4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17	4%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	2%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	2%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	1%

SEKCJA J Informacja i komunikacja	6	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Brochów. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2016-2020. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Dodatkowo zauważyć można tendencję spadkową dla jednostek wyrejestrowanych, co jest zjawiskiem pozytywnym i świadczy o sprzyjających warunkach do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych działalności gospodarczych.

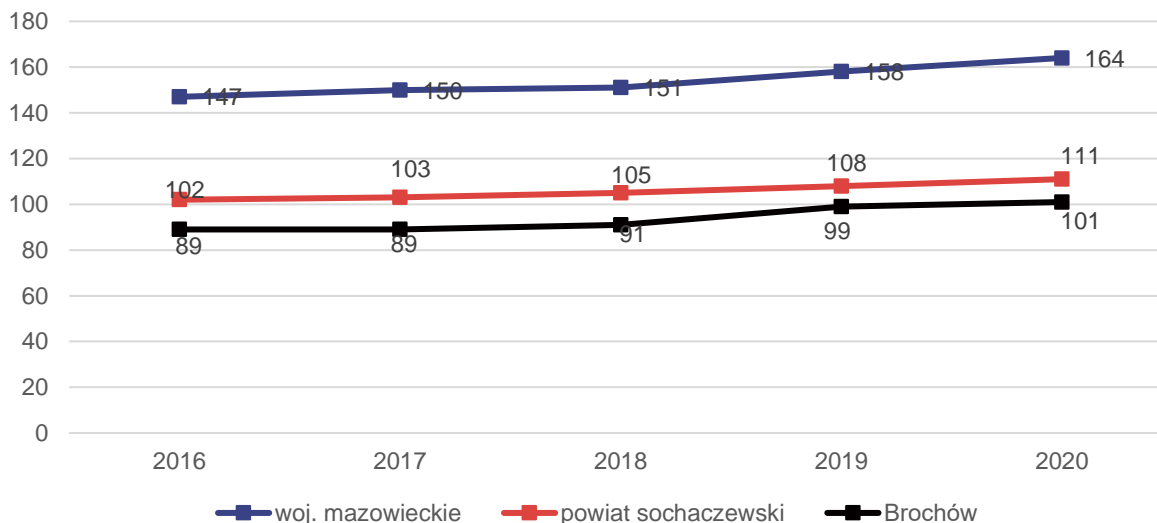
Ryc. 16. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 działających na terenie Gminy Brochów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy można wskazać m.in.:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Vidan Kędzierscy Spółka Jawna,
- Zamrażalnia VidanSonder Sp. z o.o.,
- Helio S.A.,
- Cegielnia Plecevice sp. z o. o.,
- Towarowy Transport Samochodowy Katarzyna Perkowska,
- KMP Paweł Halek,
- Słomka Jacek. Transport towarowy i samochodowy.

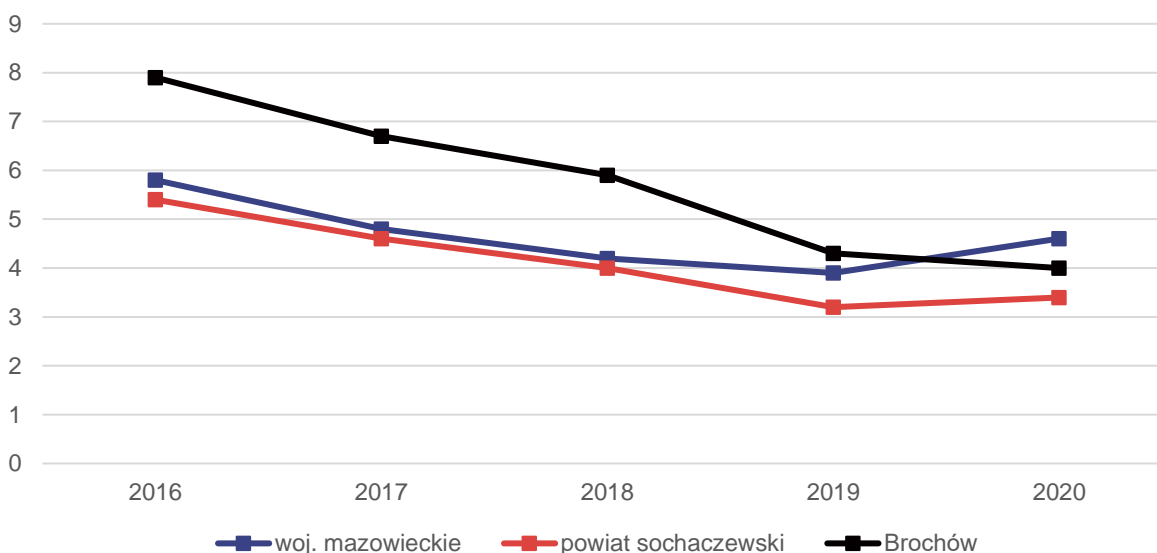
Uszczegółowieniem informacji o poziomie rozwoju przedsiębiorczości jest analiza liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców Gminy. W analizowanym okresie na tle powiatu i województwa, wskaźnik ten był na niskim poziomie, choć stopniowo wzrastał. W 2020 roku wynosił on 101 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on o 10 niższy od średniej dla powiatu sochaczewskiego oraz o 63 niższy od średniej dla województwa mazowieckiego.

Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Brochów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki wiąże się również z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Brochów. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2016-2020. Można na nim zaobserwować, że do 2020 roku zauważalny był trend malejący w Gminie Brochów w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 7,9% w roku 2016, do poziomu 4,0% w roku 2020).

Ryc. 18. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Brochów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu sochaczewskiego na koniec 2021 roku struktura bezrobotnych w Gminie Brochów przedstawiała się następująco:

Tab. 4. Struktura bezrobotnych w powiecie sochaczewskim (stan na koniec 2021 roku).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	zarejestrowani	17
	z prawem do zasiłku	4
	ogółem	95
Wybrane kategorie osób bezrobotnych	osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły	2
	cudzoziemcy	0
	bez kwalifikacji zawodowych	47
	bez doświadczenia zawodowego	28
	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	14
	do 30 roku życia	23
	do 25 roku życia	9
	długotrwale bezrobotni	53
	powyżej 50 roku życia	24
	korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	0
	posiadające co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	14
	posiadające co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0
	niepełnosprawni	6

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPiT-01. Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu sochaczewskiego.

Należy zwrócić uwagę na dużą liczbę osób długotrwale bezrobotnych (53), co może oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy lub ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie sochaczewskim w 2019 roku” maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów:

- robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie,
- robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich,
- operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek,
- ratownicy medyczni,
- lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty),
- mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym,
- kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych,
- lektorzy języków obcych,
- bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją,
- monterzy instrumentów muzycznych,
- kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów,
- kierownicy do spraw zarządzania zasobami ludzkimi,
- administratorzy systemów komputerowych,
- pracownicy wykonujący dorywcze prace proste,
- projektanci i administratorzy baz danych,
- technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych),
- dealerzy i maklerzy aktywów finansowych,
- pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem,
- robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt,
- robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani,

- programiści aplikacji,
- kierownicy w gastronomii.

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sochaczewskim wynosiło 5 741,89 zł.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Brochowie.

Aglomeracja Brochów wyznaczona została na podstawie uchwały Nr XXXVII/202/2021 Rady Gminy Brochów z dnia 14 maja 2021 r. zmieniająca uchwałę nr XXXI/168/2020 Rady Gminy Brochów z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Brochów. W skład aglomeracji Brochów weszły następujące miejscowości: Brochocin (część), Brochów (część), Janów (część), Konary (część), Malanowo (część), Olszowiec (część), Plecewice (część), Tułowice (część) i Wólka Smolana (część).

Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji (RLM) dla aglomeracji Brochów wynosi 2 628 RLM i obejmuje:

- 2 394 RLM składającej się z liczby stałych mieszkańców aglomeracji (2 269 RLM) oraz czasowo przebywających na terenie aglomeracji korzystających z istniejącej sieci kanalizacyjnej (125 RLM),
- 234 RLM pochodzących od przemysłu odprowadzającego ścieki do istniejącej sieci kanalizacyjnej – wyliczonych zgodnie z art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

Aglomeracja posiada mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości 600 m³/d zlokalizowaną w Janowie. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Bzura w km 14+100. Projektowa wydajność istniejącej oczyszczalni ścieków wynosi 9 000 RLM.

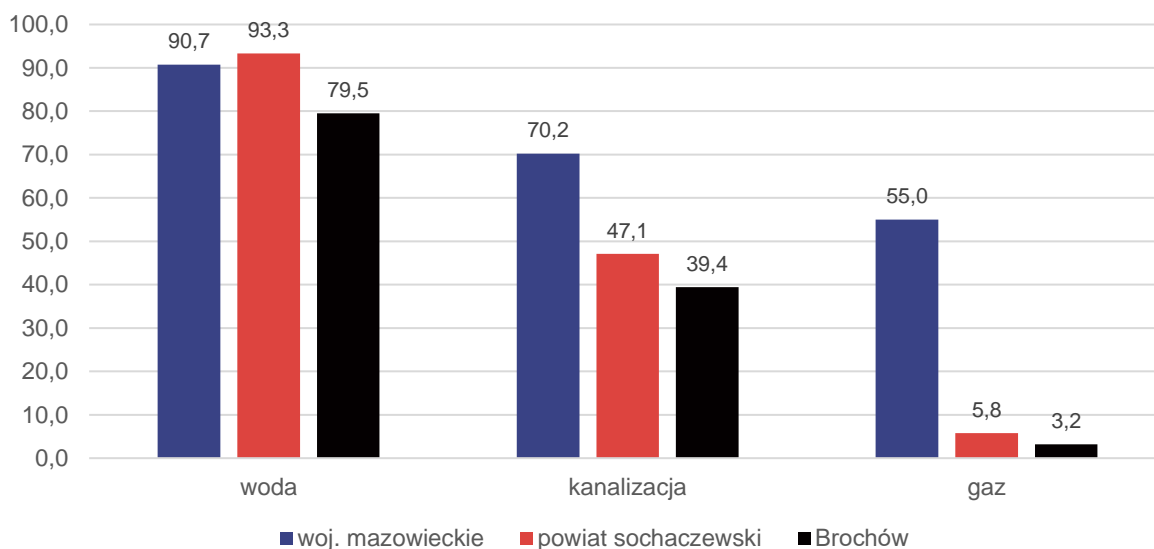
Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków, dla których Gmina Brochów prowadzi inwentaryzacje oraz wspomaga przy zakupie i montażu zestawu pompowego.

W 2020 roku długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosiła 91,5 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych stanowiła 1 117 sztuk. Natomiast długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosiła 28,7 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych stanowiła 532 sztuk.

Gmina Brochów posiada pozwolenia wodnoprawne, polegające na poborze wód podziemnych z utworów czwartorzędowych poprzez eksploatację ujęcia składającego się ze studni nr 1 i nr 2, eksploatowanych w ramach zasobów eksploatacyjnych w wysokości $Q_e = 110,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 3,1\text{-}4,6 \text{ m}$ w miejscowości Konary w ilości:

- $Q_{\text{maxh}} = 107,0 \text{ m}^3/\text{h}$,
- $Q_{\text{śrd}} = 1 850,0 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{max.r}} = 600 000 \text{ m}^3/\text{r}$.

Poniżej zaprezentowana została analiza procentowego udziału korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Brochów na tle porównywanych jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. Poziom zwodociągowania w Gminie w 2020 r. osiągnął 79,5% i był niższy niż dla powiatu sochaczewskiego (93,3%) i województwa mazowieckiego (90,7%). Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtuje się na niższym poziomie w analizowanych jednostkach, gdzie dostęp do kanalizacji w województwie miało 70,2% mieszkańców, w powiecie 47,1%, natomiast w Gminie 39,4%. Dostęp do sieci gazowej ma 3,2% mieszkańców Gminy.

Ryc. 19. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Brochów w 2020 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Brochów opracowała Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych Gminy Brochów na lata 2018-2021 zgodnie z art. 5 i 21 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Plan dotyczy inwestycji rozwojowych oraz modernizacyjnych mających na celu rozwój infrastruktury oraz utrzymanie urządzeń wodno-kanalizacyjnych w należytej sprawności i gotowości oraz racjonalizację zużycia wody.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiot odpowiedzialny za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Brochów jest wybierany przez Gminę w drodze przetargu.

Harmonogram odbioru odpadów od mieszkańców nieruchomości zamieszkałych kształtuje się następująco:

- Odpady zmieszane od kwietnia do października nie rzadziej niż raz na 2 tygodnie, od listopada do marca nie rzadziej niż raz na 4 tygodnie;
- Tworzywa sztuczne i metale, papier i tektura nie rzadziej niż 4 tygodnie, szkło - nie rzadziej niż raz na 8 tygodni;
- Odpady zielone od kwietnia do października nie rzadziej niż raz na 2 tygodnie, od listopada do marca nie rzadziej niż raz na 4 tygodnie;
- Popiół I, III, IV, VII, XII;
- Odpady wielkogabarytowe, elektroszrot, zużyte opony - III.

Na terenie Gminy Brochów opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy stanowiła iloczyn liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty ustalonej aktem prawa miejscowego. Od 1 stycznia 2021 roku stawka za odbiór odpadów komunalnych wynosi:

- 34,00 zł od osoby miesięcznie – w przypadku nieposiadania kompostownika,
- 27,00 zł od osoby miesięcznie – w przypadku posiadania kompostownika przydomowego i zgłoszenia tego faktu w deklaracji dotyczącej odpadów.

Ulga w wysokości 7,00 zł od osoby obowiązuje dla mieszkańców, którzy złożyli korektę deklaracji po 1 kwietnia 2020 r.

W poniżej tabeli przedstawiony został stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Brochów w latach 2017-2021. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy zwiększyła się. Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie zbieranych odpadów wyniósł średnio 40,0%, jednak zwiększył się w latach 2020-2021.

Analizie poddane zostały również poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych, a także poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Gmina Brochów przewyższa wskaźniki dotyczące poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Natomiast poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania nie przekroczył wymaganego poziomu w analizowanych latach.

Tab. 5. Stan gospodarki odpadami w Gminie Brochów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021	
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	4 304	4 300	4 353	4 358	4 338	
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	990,19	1 087,36	1 538,68	1 097,60	1 133,05	
<i>zmieszane</i>	619,42	629,37	656,31	782,92	731,04	
<i>segregowane</i>	370,77	457,99	882,37	314,68	402,01	
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	37%	42%	57%	29%	35%	
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,23	0,25	0,35	0,25	0,26	
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	19,497	39,405	48,58	41,16	20,11
	wymagany	20	30	40	50	20
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	48,09	64,382	100	83,85	35,74
	wymagany	45	50	60	70	nie dotyczy
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	0	1,195	4,02	24,15	5,03
	wymagany	<45	<40	<40	<35	nie dotyczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

W lipcu 2021 roku na terenie Gminy został otworzony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów w miejscowości Janów. Mieszkańcy Gminy Brochów mają możliwość przywozić do niego odpady w każdą ostatnią sobotę miesiąca od godziny 09.00 do 12.00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Brochów współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. Ponadto, w Urzędzie Gminy znajduje się punkt konsultacyjny, w którym mieszkańcy mogą sprawdzić i złożyć wniosek o dofinansowanie.

Ochrona środowiska w Gminie Brochów jest realizowana w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brochów na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 oraz na podstawie strategii i aktów prawnych wyższego szczebla w ramach zadań bieżących Gminy. W Programie Ochrony Środowiska zostały określone cele tj.:

- poprawa jakości powietrza;
- zmniejszenie potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi i środowiska;
- poprawa klimatu akustycznego poprzez zachowanie obwiązujących poziomów;
- retencja wód;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- zachowanie walorów przyrodniczych;
- wzrost świadomości mieszkańców z zakresu ochrony środowiska.

W 2022 roku została przyjęta aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Brochów na lata 2016-2022 (aktualizacja do roku 2025) przyjętego uchwałą nr XIX/153/2016 Rady Gminy Brochów z dnia 19 sierpnia 2016 roku. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej został opracowywany w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego poprzez podjęcie działań zmierzających do budowania bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej, która będzie korzystać z zasobów w sposób racjonalny i oszczędny, zapewniając zrównoważony rozwój. Przewiduje m. in. zadania z zakresu termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, w tym montaż instalacji fotowoltaicznych.

Jednym z narzędzi kontroli nad zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska są decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Najważniejsze decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydane w latach 2015-2020 to m.in.:

- Decyzja Nr 279 o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 03.07.2015 r. sygnatura sprawy: OŚ.6220.3.2014 dla przedsięwzięcia: „Ubezpieczenie prawego brzegu rzeki Bzury w m. Plecevice”.
- Decyzja Nr 435.2021 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 705 na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową nr 3805W do skrzyżowania z drogą gminną 380132W (odc. dł. ok. 2,57 km)” realizowanego na terenie Gminy Brochów i Miasta Sochaczew, powiat sochaczewski, województwo mazowieckie,
- Decyzja Nr 435.2021 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: „Rozbudowa drogi powiatowej nr 3805W w miejscowości Brochów” realizowanego na terenie Gminy Brochów, powiat sochaczewski, województwo mazowieckie.

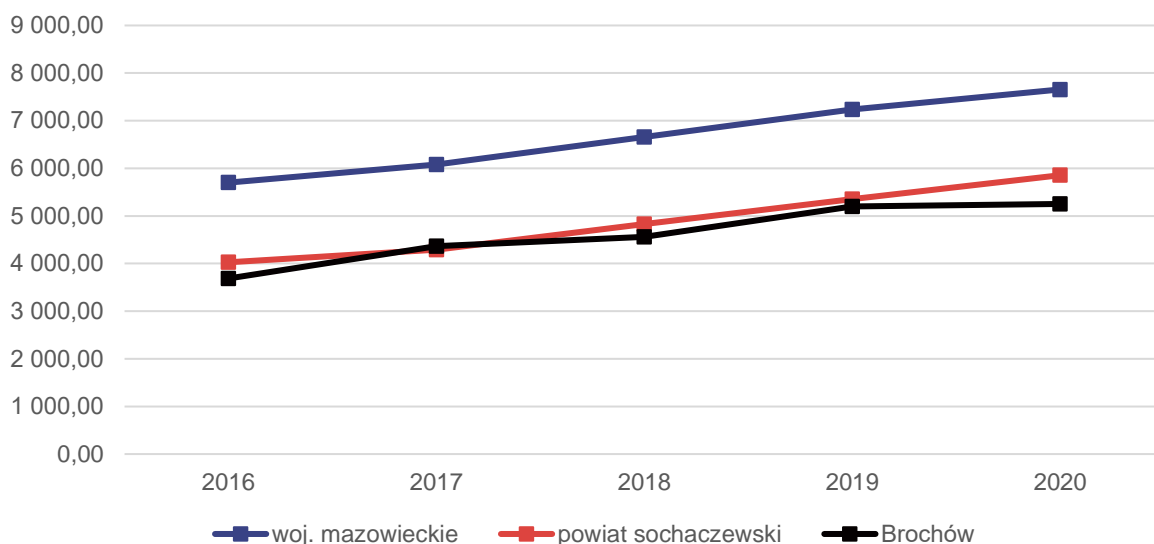
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2017-2021 dochody Gminy Brochów ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 18,9 mln zł w 2017 roku do 26,2 mln zł w 2021 roku. Największy wzrost nastąpił w 2021 roku, kiedy dochody zwiększyły się o ponad 3 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim, co spowodowane było m.in. wzrostem dochodów majątkowych, z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się średniego dochodu na jednego mieszkańca Gminy Brochów na tle porównywanych jednostek. Analizując powyższe dane zauważyć można, że dochód na 1 mieszkańca w Gminie Brochów stale rósł, osiągając w 2020 roku wielkość 5 251,93 zł. Dodatkowo, wskaźnik ten, od 2016 roku wzrósł nominalnie o 1 564,58 zł.

Wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Brochów w 2020 roku był niższy od średniej wyznaczonej dla powiatu sochaczewskiego (5 855,05 zł) o 603,12 zł i niższy niż średnia wyznaczona dla województwa mazowieckiego (7 656,00 zł, różnica 2 404,07 zł).

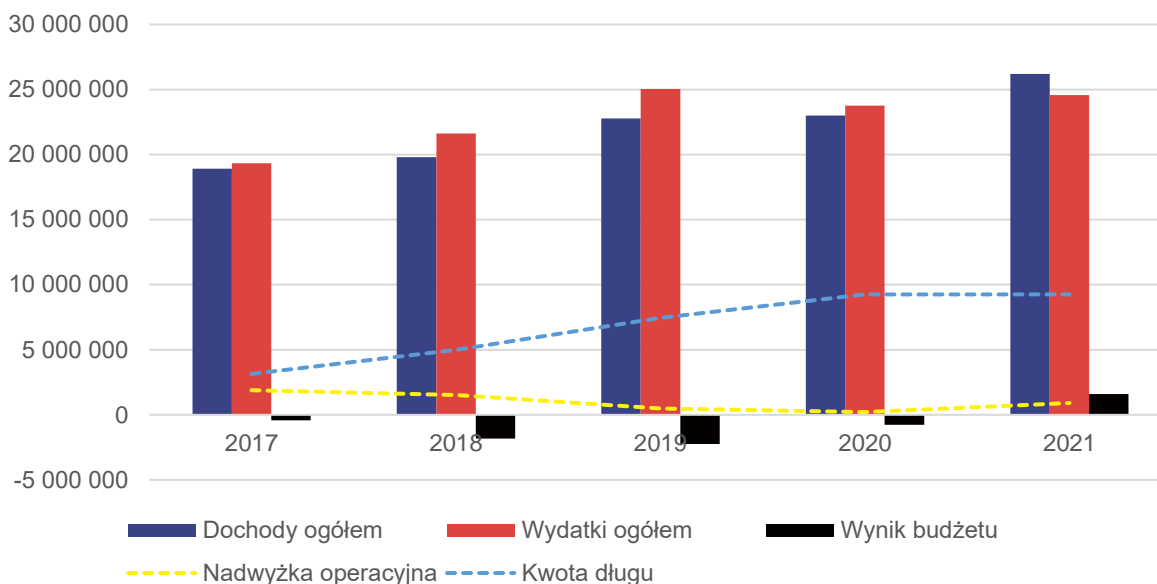

Ryc. 20. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Brochów na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 92,4%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 16,5 mln zł i do 2021 roku wzrosły o prawie 6 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Brochów w latach 2017-2021 poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) wahał się między 1,89 mln zł w 2017 roku a 208,6 tys. zł w 2020 roku. Wynika z tego, że zmniejsza się potencjał Gminy (coraz większą część dochodów bieżących Gmina przeznaczają na pokrycie wydatków bieżących). Dodatkowo niestabilna sytuacja na rynku usług może spowodować zwiększenie wydatków na bieżącą obsługę, co jeszcze bardziej ogranicza możliwości inwestycyjne Gminy.

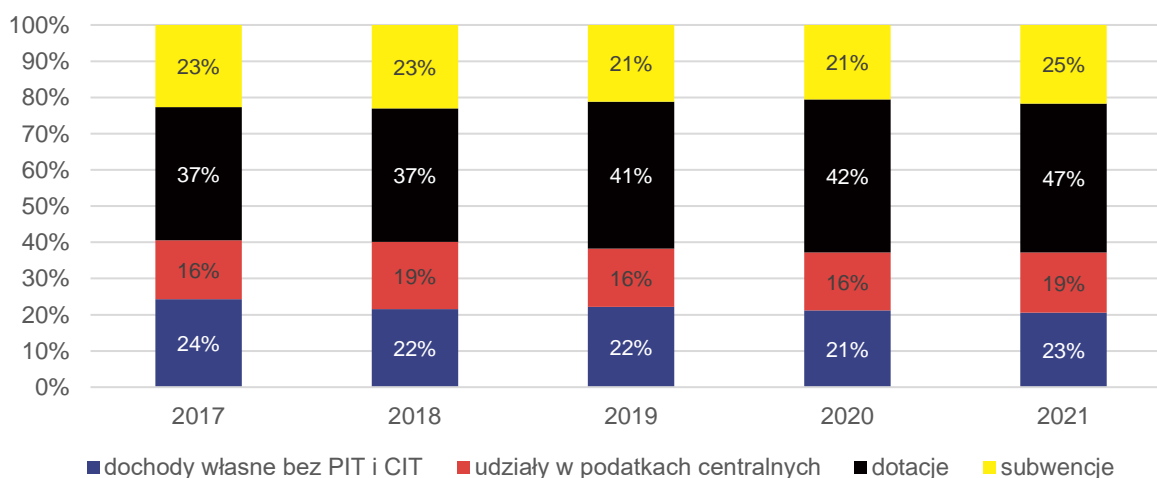
Ryc. 21. Wykonanie budżetu Gminy Brochów w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Utrzymująca się na niskim poziomie nadwyżka operacyjna oraz ujemny wynik budżetu spowodował konieczność zaciągnięcia zobowiązań. W 2017 roku kwota długu wynosiła 3 145 055,50 zł i wzrosła w 2020 roku do poziomu 9 254 609,50 zł, co stanowiło 40,2% budżetu Gminy (dochodów ogółem). Z wyjątkiem 2021 roku budżet Gminy Brochów zamykał się deficytem. Największy deficyt budżetu wystąpił w 2019 roku i wynosił 2 249 269,97 zł.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów Gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Ryc. 22. Struktura dochodów Gminy Brochów w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2017 roku udział dochodów własnych Gminy w ogólnych dochodach stanowił 24%. W latach 2017-2021 nastąpił nieznaczny spadek do poziomu 23%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa (przede wszystkim na program „Rodzina 500+”). Wówczas nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 37% do 47%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Brochów w 2021 roku wynosiły 42%, co ograniczało możliwość samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tyt. udziału w podatku PIT generujące w analizowanym okresie średnio 3,5 mln rocznie, następnie podatek od nieruchomości – 2,4 mln zł i podatek od środków transportowych – 569 tys. zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 163 tys. zł rocznie.

Należy również mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy w zakresie podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych i podatku rolnego jest wyższy. Wynika to z tego, że Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2017-2021 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła 1,8 mln zł (średnio 334 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych oraz 26,2 tys. zł z tytułu ulg i zwolnień podatkowych), z tytułu podatku od środków transportowych 2,8 mln zł (średnio 569,9 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych oraz 1,7 tys. zł z tytułu ulg i zwolnień podatkowych), natomiast z tytułu podatku rolnego 116,9 zł (średnio 23,3 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych).

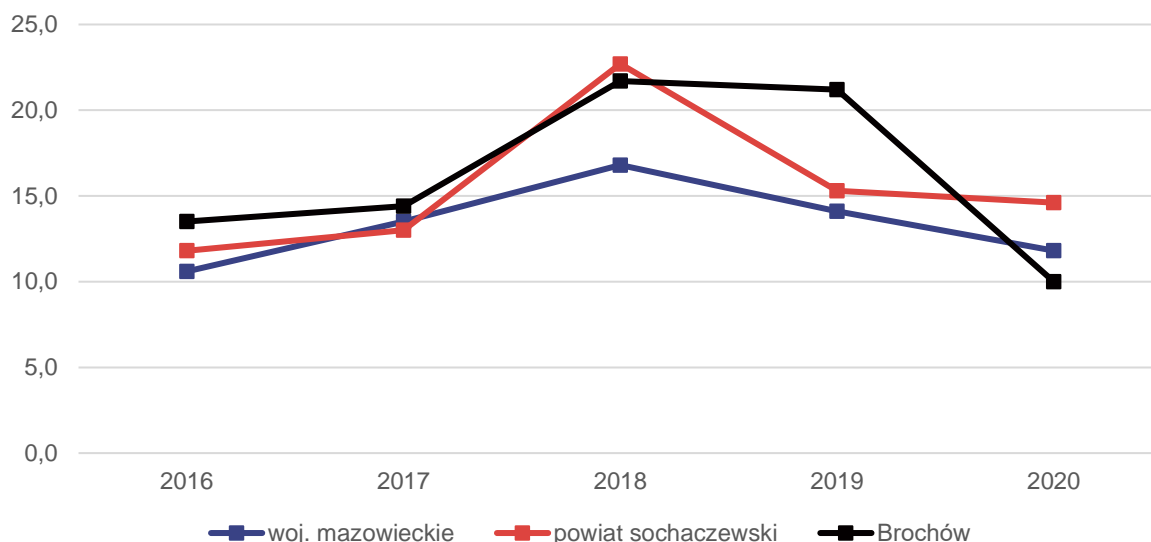
Tab. 6. Dochody podatkowe Gminy Brochów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	2 910 624,00	3 516 414,00	3 563 623,00	3 598 828,00	4 041 669,00
CIT	161 055,20	162 729,25	99 988,92	74 471,94	317 310,86
podatek rolny	272 630,83	270 343,26	281 781,40	284 409,10	284 890,43
podatek od nieruchomości	2 692 639,98	2 273 080,41	2 773 071,15	2 134 210,27	2 203 653,01
podatek leśny	79 675,39	83 095,74	81 403,16	84 047,00	86 041,02
podatek od środków transportowych	593 414,17	612 222,95	599 035,52	591 802,19	560 619,10
karta podatkowa	-148,88	7,75	1 883,53	1 216,47	0,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	206 951,56	103 762,01	181 275,00	206 185,50	356 265,01
wpływy z opłaty skarbowej	16 703,00	18 231,00	15 718,60	22 413,00	29 785,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	28 180,52	43 929,00	29 670,66	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Z kolei biorąc pod uwagę wydatki, największy ich udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (średnio 29% w latach 2017-2021), rodzina (23%), administracja publiczna (14%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (10%), pomoc społeczna (7%), transport i łączność (5%), bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (3%) oraz rolnictwo i łowiectwo (3%).

Na poniższej rycinie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Brochów na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020. Największy udział wydatków majątkowych wystąpił w 2018 i w 2019 roku. W pozostałych latach wydatki kształtowały się w graniach od 10,0% do 14,4%.

Ryc. 23. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Brochów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników.

W 2020 roku zrealizowano inwestycje takie jak:

- przedsięwzięcie pn. „Program Erasmus + – Międzynarodowe działania związane z uczeniem się. Zorganizowanie krótkoterminowych wymian grup uczniów i programów szkoleniowych dla pracowników szkół” – 11 511,85 zł;
- przedsięwzięcie pn. „Kalejdoskop wiedzy w Szkołach Podstawowych w Lasocinie i Śladowie” – 27 395,47 zł;
- przedsięwzięcie pn. „Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w Gminie Brochów w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczej” – 405 850,68 zł;
- przedsięwzięcie pn. „Przebudowa kompleksu boisk piłkarskich oraz remont zaplecza sanitarnego zlokalizowanego na terenie miejscowości Brochów i Janów” – 121 150,33 zł;
- przedsięwzięcie pn. „Przebudowa i rozbudowa budynku Świetlicy Wiejskiej w Konarach – Świetlica Wiejska w Konarach” – 209 663,28 zł;
- przebudowa drogi gminnej Śładów – Nowa Wieś Śładów – 179 609,77 zł;
- przebudowa drogi gminnej w m. Piaski Duchowne dz. nr 61/1 – 93 391,50 zł.

Fundusze Europejskie 2014-2020

Gmina Brochów w latach 2014-2021 pozyskała dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl łączna wartość dofinansowania projektów wynosiła 3,72 mln zł i przeznaczona była głównie na projekty infrastrukturalne.

Tab. 7. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w gminie Brochów w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczej	Gmina Brochów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	2 103 616,71 zł

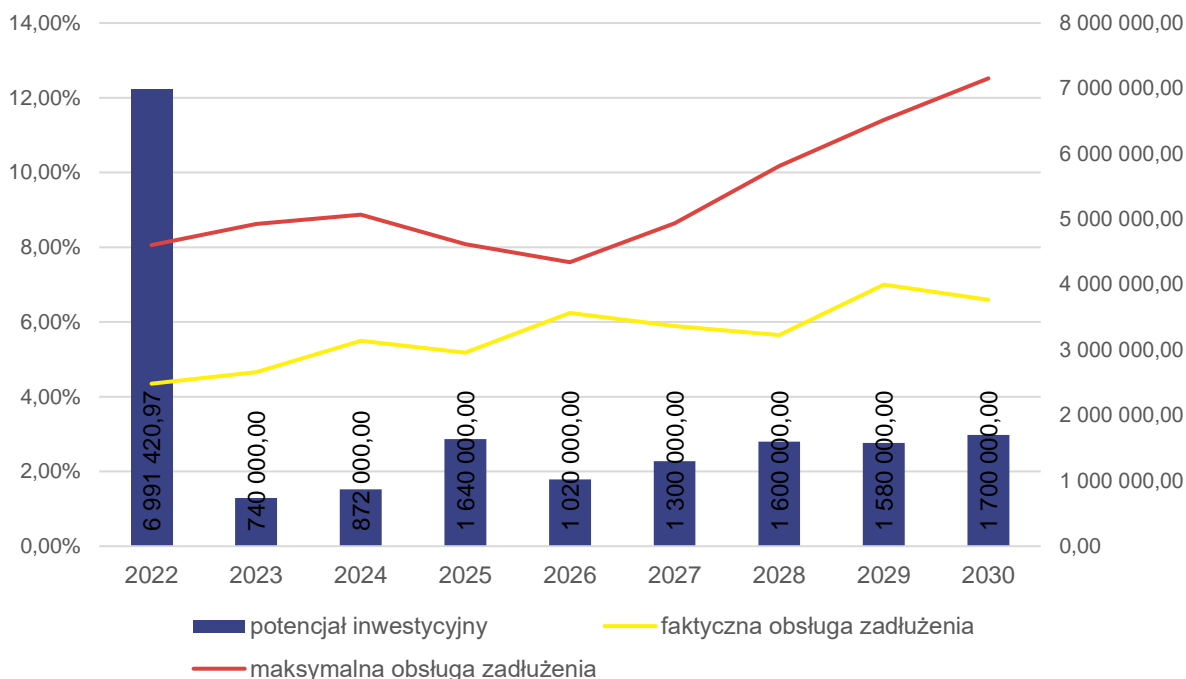
2.	Ochrona powietrza poprzez wymianę kotłów CO, budowę instalacji OZE i termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Brochowie	Gmina Brochów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	1 228 264,21 zł
3.	Wzmocnienie potencjału Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez zakup samochodu ratowniczo - gaśniczego dla OSP Brochów	Gmina Brochów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	339 224,12 zł
4.	Publiczny Internet dla każdego w Gminie Brochów	Gmina Brochów	Program Operacyjny Polska Cyfrowa	51 494,40 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Brochów na lata 2022-2030 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2034 (uchwała Nr XLV/254/2022 Rady Gminy Brochów z dnia 21 stycznia 2022 r.). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Brochów pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 24. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Brochów na lata 2022-2030

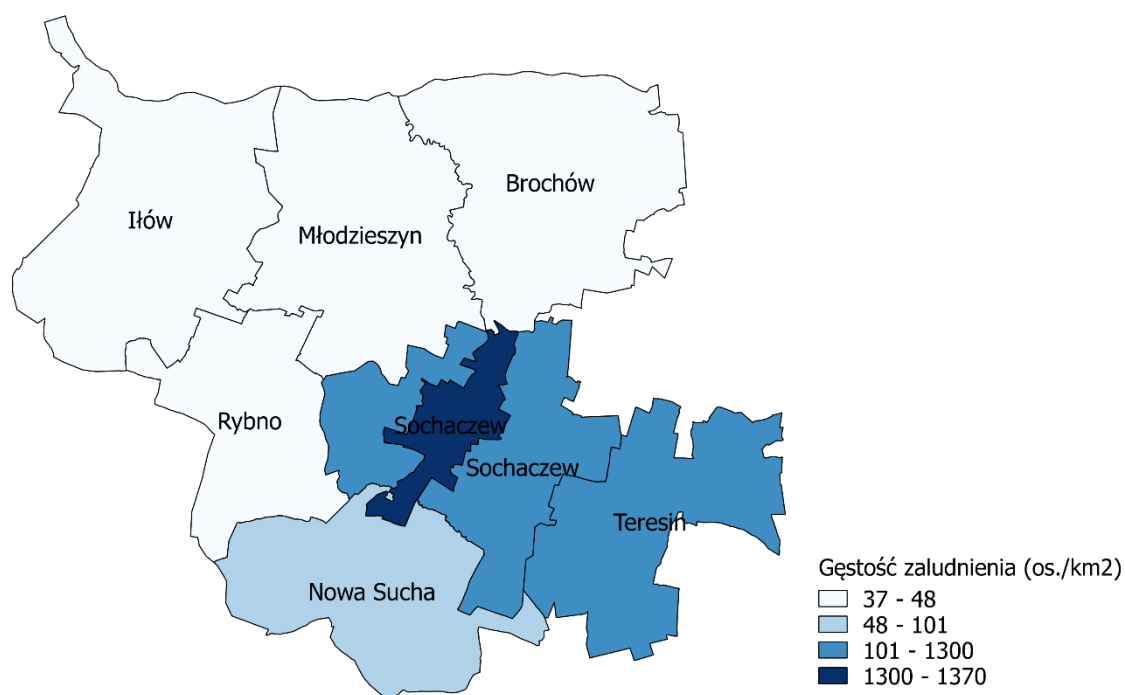
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XLV/254/2022 Rady Gminy Brochów z dnia 21 stycznia 2022 r. zmieniająca Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Brochów na lata 2022-2034

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2030. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 17,44 mln zł, z czego prawie 7 mln zł zostanie wydatkowane w 2022 roku.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Brochów w roku 2020 liczyła 4 375 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 37 os./km². Z tego względu gęstość zaludnienia w Gminie była najniższa w powiecie sochaczewskim, gdzie gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 115 os./km². Największa gęstość zaludnienia występowała w Mieście Sochaczew (1 370 os./km²).

Ryc. 25. Gęstość zaludnienia w powiecie sochaczewskim w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące zmiany liczby ludności w latach 2016-2020 w Gminie Brochów, w powiecie sochaczewskim oraz pozostałych gmin należących do powiatu wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w Gminie wzrasta. W Gminie Brochów w 2020 roku wynosiła ona 4 375 mieszkańców, co daje o 41 mieszkańców więcej niż w pierwszym analizowanym roku. Średnia dynamika zmiany liczby ludności dla Gminy wynosiła 100,2% oraz 99,9% dla powiatu. Z kolei udział ludności w Gminie stanowił 5% mieszkańców powiatu.

Tab. 8. Zmiany liczby ludności w powiecie sochaczewskim w latach 2016-2020

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat sochaczewski	85 175	85 175	85 105	85 045	84 804	100%	99,9%
Sochaczew (miasto)	36 971	36 790	36 462	36 282	35 891	42%	99,3%

Brochów	4 334	4 358	4 360	4 371	4 375	5%	100,2%
Itów	6 193	6 157	6 183	6 132	6 118	7%	99,7%
Młodziszyn	5 595	5 598	5 554	5 575	5 559	7%	99,8%
Nowa Sucha	6 570	6 586	6 647	6 686	6 702	8%	100,5%
Rybno	3 477	3 476	3 476	3 478	3 469	4%	99,9%
Sochaczew (gmina wiejska)	10 597	10 757	10 922	10 976	11 148	13%	101,3%
Teresin	11 438	11 453	11 501	11 545	11 542	14%	100,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie ujemnym nie tylko w Gminie Brochów – jest to sytuacja charakterystyczna dla całego regionu, w tym powiatu i województwa. W Gminie jest to sytuacja niekorzystna, ponieważ jest to jeden z najniższych wskaźników w powiecie, dodatkowo średnia dynamika spada. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Brochów był na poziomie -4,34. Korzystnym aspektem jest jednak kształtowanie się współczynnika salda migracji, który w 2020 roku był na poziomie dodatnim, wyższym niż średnia dla powiatu i województwa. Jest to bardzo korzystna sytuacja, ponieważ jest to jeden z najwyższych wskaźników w powiecie zaraz po Gminie Sochaczew. Dodatkowo średnia dynamika wzrasta, co oznacza że Gmina tworzy pozytywne warunki dla przyciągania nowych mieszkańców.

Tab. 9. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Brochów w latach 2016-2020 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.
woj. mazowieckie	-1,99	-0,72	2,20	-0,05
powiat sochaczewski	-2,42	-0,72	-0,30	0,00
Sochaczew (miasto)	-3,32	-0,80	-6,10	-0,58
Brochów	-4,34	-0,97	5,30	0,68
Itów	-2,29	-0,21	-2,90	0,33
Młodziszyn	-5,19	-1,16	1,60	0,18
Nowa Sucha	-1,20	-0,61	4,80	0,50
Rybno	0,29	-1,80	-4,30	-1,15
Sochaczew (gmina wiejska)	1,09	-0,11	10,60	0,30
Teresin	-2,50	-0,76	4,10	0,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Brochów zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła dla Gminy 110%. Na tle całego województwa mazowieckiego i powiatu sochaczewskiego wskaźnik kształtował się na niższym poziomie.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Brochów można zauważyć, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat). Nie jest to pozytywna cecha Gminy, ponieważ ludzie w tym wieku są główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2016-2020 była na poziomie 95% – wynika z tego, że udział ludności w wieku kreatywnym spada, jednak wolniej niż ma to miejsce w stosunku do średniej powiatu i województwa. Mimo, iż dane są na ten moment zadowalające, należy zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Tab. 10. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Brochów w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek

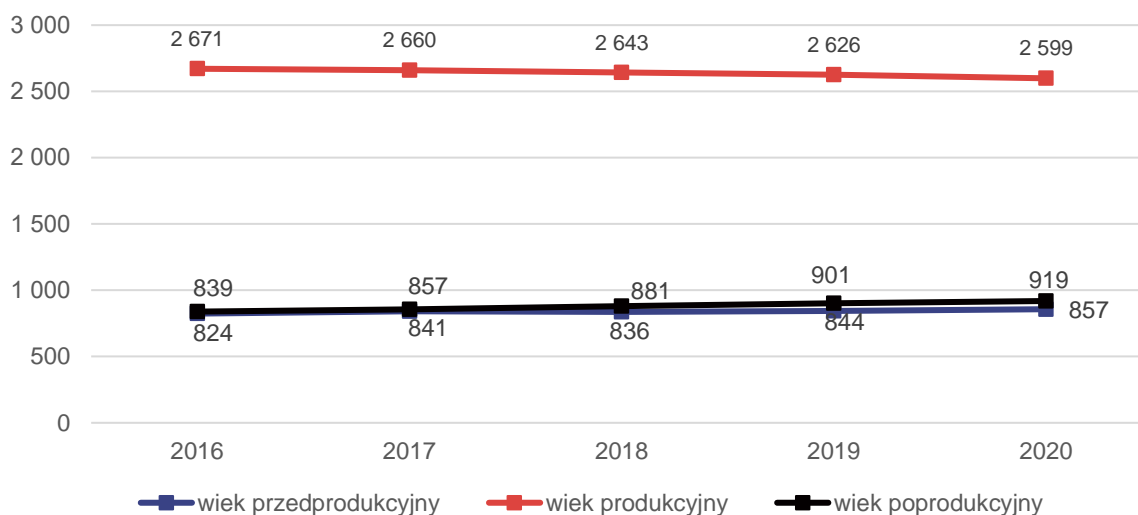
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
woj. mazowieckie	15,38	13,27	86%	24,80	28,60	115%
powiat sochaczewski	15,38	13,79	90%	22,50	26,70	119%
Brochów	15,76	14,97	95%	23,70	26,10	110%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Brochów, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2016-2020. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oscyluje w analizowanych latach na podobnym poziomie. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest tendencja wzrostu. W przyszłości będzie to skutkowało wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, a jednocześnie spadku zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane.

Ryc. 26. Struktura ludności w Gminie Brochów w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Do form opieki nad dziećmi do lat 3 zalicza się żłobki oraz kluby dziecięce. Na terenie Gminy Brochów nie funkcjonują publiczne placówki tego typu.

Na terenie Gminy działa jedno Niepubliczne Przedszkole Łoszaki oraz 3 oddziały przedszkolne mieszczące się w szkołach podstawowych w Brochowie, Śladowie oraz w Lasocinie. W roku 2021 do Niepublicznego Przedszkola uczęszczało 20 dzieci w godzinach 7:00-17:00. Do Oddziału Przedszkolnego przy Szkole Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Brochowie uczęszczało 59 dzieci w 3 grupach, natomiast do Oddziału Przedszkolnego przy Szkole Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Śladowie uczęszczało 25 dzieci w dwóch grupach, z kolei do Oddziału Przedszkolnego przy Szkole Podstawowej

im. Tadeusza Kościuszki w Lasocinie uczęszczało 34 uczniów w dwóch grupach. Każdy oddział przedszkolny był czynny w godzinach od 8:00 do 13:00.

Tab. 11. Przedszkola na terenie Gminy Brochów

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne					
1.	Oddziały Przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Brochowie	59	3	19,66	8.00-13.00
2.	Oddziały Przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Śladowie	25	2	12,5	8.00-13.00
3.	Oddziały Przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Lasocinie	34	2	17	8.00-13.00
Przedszkola niepubliczne					
1.	Niepubliczne Przedszkole Łoszaki	20	1	20	7.00-17.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brochów.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące sytuacji związanej w upowszechnieniem opieki przedszkolnej na terenie Gminy Brochów. Poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej corocznie rósł, osiągając poziom 76% w 2021 roku. Tabela zawiera również informacje o liczbie dzieci zamieszkujących Gminę Brochów, ale uczęszczających do przedszkola poza jej terenem oraz odwrotnie – o liczbie dzieci zamieszkujących inne gminy, ale zapisanych do placówki na obszarze Gminy Brochów. Liczby te uległy niewielkim zmianom w latach 2017-2020, jednak w 2021 nastąpił wzrost. W roku szkolnym 2021/2022 27 dzieci będących mieszkańcami Gminy Brochów uczęszczało do przedszkoli na terenie gmin sąsiadujących, natomiast 2 dzieci spoza Gminy, dowożone byłyby do placówek na jej obszarze. Corocznie zwiększa się wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym. W 2021 roku kwota ta stanowiła 522,08 zł i była o 103,89 zł większa niż w pierwszym badanym roku.

Tab. 12. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Brochów

	2017	2018	2019	2020	2021
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	59%	60%	65%	68%	76%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	12	12	11	11	27
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	1	2	3	-	2
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	418,19	426,32	457,05	475,19	522,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brochów.

Szkoły

W 2021 roku Gmina Brochów była organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi tj.:

- Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Brochowie,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Śladowie,
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Lasocinie.

W szkołach podstawowych w 2021 roku uczyło się łącznie 313 dzieci, a średnia wielkość oddziału wynosiła 13,13. Największą szkołą podstawową na terenie Gminy Brochów jest Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Brochowie, do której uczęszczało 163 uczniów w 9 oddziałach. Z szkole było zatrudnionych 23 nauczycieli. Najmniejszą szkołą jest natomiast Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Lasocinie, do której uczęszczało 62 uczniów w 6 oddziałach.

Tab. 13. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Brochów

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Brochowie	163	9	18,1	23,06	nie
Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Śladowie	88	8	11	14,79	nie
Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Lasocinie	62	6	10,3	14,75	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brochów.

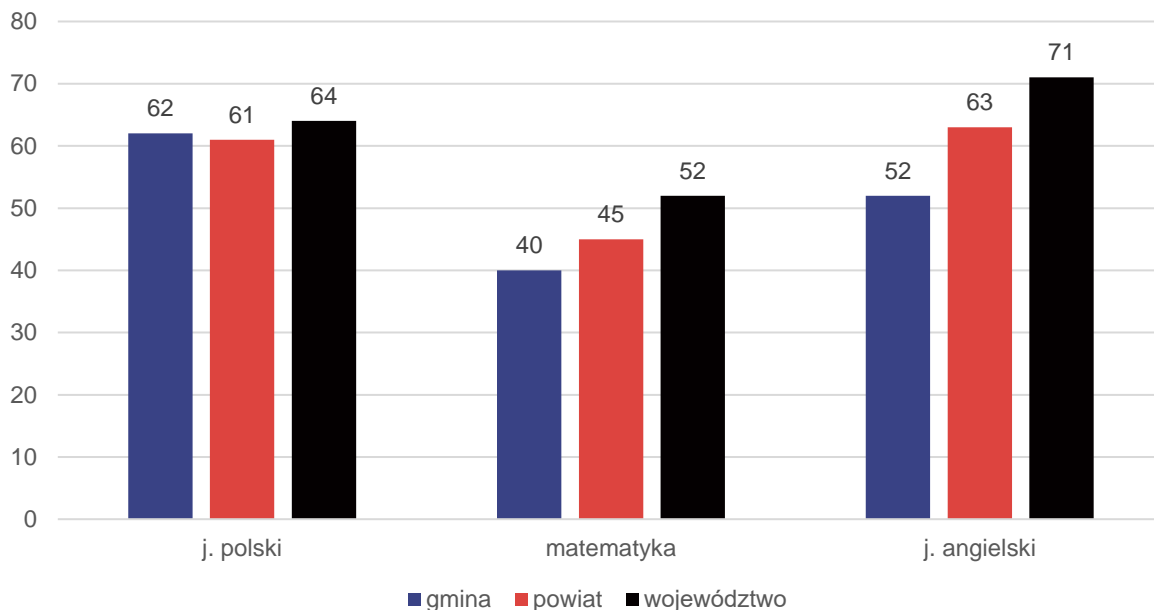
W tabeli poniżej zaprezentowany został stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Brochów w roku szkolnym 2020/2021. Wskazać można, iż każda ze szkół miała dostęp do obiektów sportowych oraz w każdej ze szkół funkcjonował monitoring, świetlice, gabinet pielęgniarki oraz znajdował się parking dla kadry i rodziców. Do użytku nauczycieli oraz uczniów w Szkole Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Brochowie udostępnionych zostało 75 komputerów oraz 17 projektorów multimedialnych, co stanowi 1 komputer na 2 uczniów oraz 1 projektor na 1 salę lekcyjną. W Szkole Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Śladowie było 40 komputerów i 7 projektorów, co stanowi 1 komputer na dwóch uczniów i 1 projektor na 1 salę lekcyjną. Natomiast w Szkole Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Lasocinie było 43 komputerów i 9 projektorów, co stanowiło 1 komputer na dwóch uczniów i 1 projektor na 1 salę lekcyjną.

Tab. 14. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Brochów

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Brochowie	Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Śladowie	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Lasocinie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	13	11	8
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	Sala gimnastyczna - stan dobry, boisko szkolne - stan dobry, brak bieżni i skoczni	Sala gimnastyczna - do remontu, boisko szkolne - stan dobry	Sala gimnastyczna - stan dobry, boisko szkolne - do remontu
Pracownie językowe	nie	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	75	40	43
Projektory multimedialne (szt.)	17	7	9
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	nie	nie
Świetlice	tak 7.20-15.00	tak 8.00-15.00	tak do 15.00
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny	tak	tak	tak
Liczba stypendystów (os.)	40	17	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brochów.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2020/2021 obrazuje poniższe zestawienie. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów, poza językiem polskim w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla powiatu sochaczewskiego i województwa mazowieckiego.

Ryc. 27. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Brochów w roku 2021 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2021. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 73,3% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 1,48-2,04 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe wystąpiły w 2021 roku (wynosiły 303 tys. zł).

Tab. 15. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Brochów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓŁEM	5 321 040,55	5 810 386,10	6 535 374,24	7 046 798,30	7 825 833,97
Wydatki bieżące, w tym:	5 218 272,24	5 810 386,10	6 529 839,24	6 904 094,01	7 522 714,77
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	3 737 218,31	4 282 867,98	4 913 928,10	4 863 378,45	5 667 851,55
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	1 481 053,93	1 527 518,12	1 615 911,14	2 040 715,56	1 854 863,22
Wydatki majątkowe	102 768,31	0,00	5 535,00	142 704,29	303 119,20
SUBWENCJA OŚWIATOWA	3 464 008,00	3 598 007,00	3 883 559,00	3 716 553,00	3 968 771,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	1 857 032,55	2 212 379,10	2 651 815,24	3 330 245,30	3 857 062,97
Stopień pokrycia	65%	62%	59%	53%	51%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brochów.

W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważalny jest również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2017 roku wskaźnik ten wynosił 65%, a w roku 2021 zmniejszył się do 51%.

Kultura i sport

Gminna Biblioteka Publiczna w Brochowie oraz jej Filia w Śladowie są głównymi jednostkami kulturalnymi w Gminie. Biblioteka prowadzi działalność informacyjną i kulturalno-oświatową. Organizuje wiele imprez służących popularyzacji książki i czytelnictwa (wystawy, konkursy, lekcje biblioteczne, wycieczki

szkolne, spotkania autorskie). Czytelnicy mają do dyspozycji księgozbiór liczący blisko czternaście tysięcy woluminów. Zbiory udostępniane są na miejscu (czytelnia) lub na zewnątrz (wypożyczalnia).

Działalność kulturową prowadzą również Koła Gospodyń Wiejskich w: Wilczu Tułowskim, Janowie, Tułowicach, Brochowie, Przęsławicach, Plecewicach, Śladowie, Konarach Konarzanki, Wólce Smolanej, Miszorach, Famułkach Brochowskich, Brochocinie oraz w Kromnowie.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Brochów wyróżnia się m.in.: Powitanie lata, Potańcówka - impreza taneczna oraz Turniej Andrzejkowy - turniej piłki nożnej.

Bazę sportową Gminy Brochów stanowi:

- Kompleks boisk w Brochowie;
- Boisko sportowe w Wólce Smolanej;
- Otwarta Strefa Aktywności w Plecewicach;
- Kompleks boisk w Konarach;
- Strefa sportu i rekreacji w Śladowie;
- siłownia zewnętrzna i plac zabaw w Brochowie;
- siłownia zewnętrzna i plac zabaw w Przęsławicach;
- siłownia zewnętrzna i plac zabaw w Wólce Smolanej;
- siłownia zewnętrzna i plac zabaw w Plecewicach;
- siłownia zewnętrzna i plac zabaw w Lasocinie;
- siłownia zewnętrzna i plac zabaw w Kromnowie;
- plac zabaw przy szkole Brochowie;
- plac zabaw przy szkole w Lasocinie;
- plac zabaw przy szkole w Śladowie.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 7 remiz Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostki działające w Brochowie, Wólce Smolnej i w Śladowie są ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Tab. 16. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Brochów	Brochów 25	tak
OSP Kromnów	Kromnów 15	nie
OSP Wólka Smolana	Wólka Smolana 23	tak
OSP Miszory	Miszory 37	nie
OSP Plecewice	Plecewice 50A	nie
OSP Przęsławice	Przęsławice 52	nie
OSP Ślądów	Ślądów 56	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brochów

Gmina Brochów nie posiada na swoim terenie komisariatu policji. Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmuje się Posterunek Policji w Młodzieszynie. Obszar Gminy należy do rejonu „Brochów”, który obsługuje 1 dzielnicowy.

Wśród najczęstszych przestępstw na terenie Gminy można wymienić pożary, podtopienia, wypadki samochodowe oraz kradzieże.

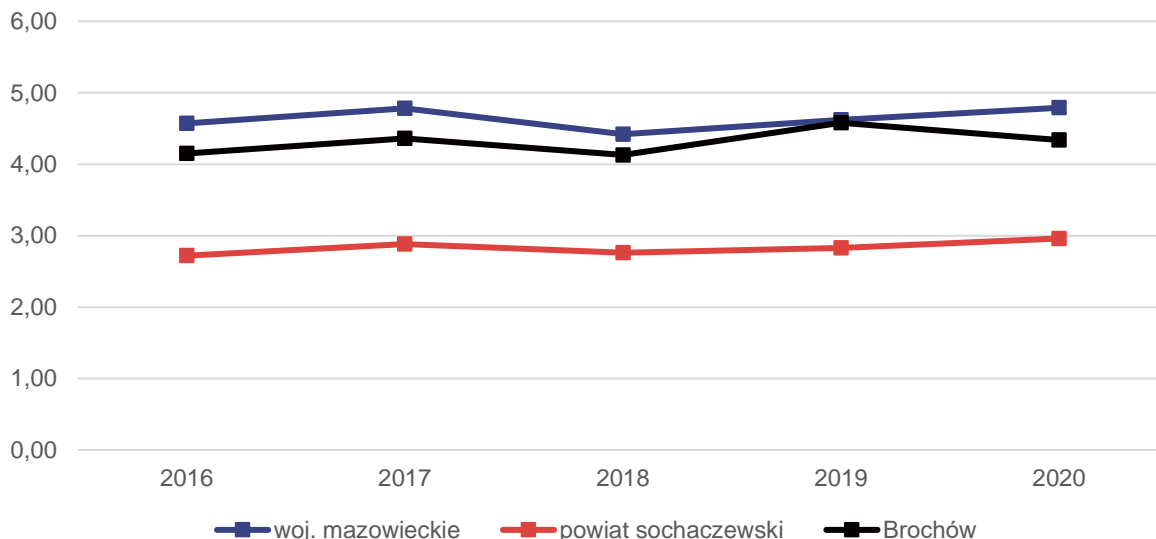
Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Brochów funkcjonują następujące stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne:

- Klub Sportowy „Celbant”;
- Gminne Centrum Medyczno-Rehabilitacyjne w Brochowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Smolanej;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kromnowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Miszorach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Przęsławicach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brochowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Plecewicach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Śladowie;
- Kampinoski Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa”;
- Zebra Off-Road Klub Sochaczew;
- Stowarzyszenie „Nad Bzurą”;
- Stowarzyszenie Nasze Mazowsze;
- Stowarzyszenie Rozwoju Mazowsza Iwa;
- Fundacja Autonomia w Likwidacji;
- Fundacja „Amigo”;
- Stowarzyszenie Klub Polo Żurawno;
- Stowarzyszenie „Aktywni dla Brochowa”;
- Stowarzyszenie „Konfraternia Św. Rocha”;
- Fundacja Casmati Discovery;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wilczu Tułowskim;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Janowie - Janowskie Gospodynie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Tułowicach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Brochowie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Przęsławicach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Plecewicach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Śladowie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Konarach Konarzanki;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wólce Smolanej;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Miszorach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Famułkach Brochowskich - Aktywni Seniorzy;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Brohocinie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kromnowie.

Ponadto Gmina Brochów jest członkiem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania - Razem dla Rozwoju. W skład LGD wchodzi gminy: Bodzanów, Bulkowo, Mała Wieś, Radzanowo i Wyszogród z terenu powiatu plockiego oraz Brochów i Młodzieszyn z terenu powiatu sochaczewskiego. Stowarzyszenie realizuje Strategię rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) na lata 2016-2022, wspierając działalność w zakresie zrównoważonego rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i samorządów. Głównym źródłem pochodzenia środków finansowych jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2016-2022.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Brochów, powiatu sochaczewskiego i województwa mazowieckiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat a dodatkowo jest on wyższy w porównaniu do średniej powiatu sochaczewskiego.

Ryc. 28. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Brochów na tle porównywanych jednostek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Brochów należy do **Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego** (ŻOF) powołanego na mocy podpisanej w 2020 r. (a następnie rozszerzonej w 2021 r.) „Wielostronnej deklaracji współpracy gmin subregionu żyrardowskiego w zakresie partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego”. Porozumienie ma na celu integrację gmin oraz wykorzystanie ich potencjału, aby poprzez realizację wspólnych projektów skutecznie podejmować wyzwania, niwelować bariery rozwojowe i wzmacniać potencjał społeczno-gospodarczy, czego efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców.

W ramach Planu Działań opracowanego na potrzeby projektowanego Innego Instrumentu Terytorialnego partnerzy wyznaczyli sobie 13 obszarów działań, do których zgłoszono 219 projektów.

Tab. 17. Obszary działań zaproponowane w ramach Planu Działań dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego

L.p.	Obszar działań	
1.	Renowacja i poprawa efektywności energetycznej infrastruktury publicznej oraz wykorzystanie ekologicznych źródeł energii w celu zmniejszenia uciążliwości dla środowiska	
2.	Podejmowanie działań w zakresie przystosowania się do zmian klimatycznych oraz zapobiegania ryzykom związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami	
3.	Ochrona zasobów wodnych poprzez prowadzenie zrównoważonej gospodarki wodnej, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i budowę oczyszczalni ścieków	
4.	Wspieranie skutecznej gospodarki odpadami komunalnymi	
5.	Ochrona, zachowanie i odnowa przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury ze szczególnym uwzględnieniem obszarów miejskich oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń, w tym wsparcie zeroemisyjnego transportu publicznego	

6.	Rozwój infrastruktury ścieżek rowerowych służących poprawie komunikacji na obszarze Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz podniesieniu atrakcyjności turystycznej subregionu	
7.	Rozbudowa i modernizacja sieci drogowej w celu poprawy bezpieczeństwa i lepszego skomunikowania Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego	
8.	Rozwój infrastruktury w zakresie edukacji wczesnej, ogólnej i opieki nad dzieckiem	
9.	Rozwój infrastruktury społecznej i mieszkaniowej wspomagającej integrację i przyczyniającej się do włączenia społecznego	
10.	Zapewnianie mieszkańcom Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego równego i łatwego dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej i usług leczniczych	
11.	Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie edukacji, uczenia się przez całe życie, integracji oraz wyrównywania szans poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury i działania wspierające i aktywizujące	
12.	Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturalnego oraz walorów przyrodniczych, turystycznych i rekreacyjnych Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego	
13.	Poprawa bezpieczeństwa na terenie Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rewitalizację oraz podnoszenie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej	

Źródło: Plan Działań Inne Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Mieszkańcy Gminy Brochów w zakresie ochrony zdrowia mogą korzystać z usług świadczonych przez Gminne Centrum Medyczno-Rehabilitacyjne działające w Brochowie od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00. Centrum posiada:

- poradnie (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej;
- poradnie (gabinet) pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej;
- gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej dla dzieci;
- poradnie promocji zdrowia;
- poradnie stomatologiczna;
- poradnie stomatologiczna dla dzieci;
- gabinet diagnostyczno-zabiegowy;
- poradnie ginekologiczna;
- poradnie (gabinet) położnej podstawowej opieki zdrowotnej;
- poradnie gruźlicy i chorób płuc;
- poradnie rehabilitacyjna;
- pracownię fizjoterapii.

Mieszkańcy Gminy z opieki szpitalnej korzystają w Szpitalu Powiatowym w Sochaczewie ul. Batalionów Chłopskich 3/7. Szpital zlokalizowany jest od Gminy Brochów ok. 19 km (ok. 20 min jazdy samochodem).

Na terenie Gminy funkcjonuje jeden punkt apteczny zlokalizowany w Brochowie. Punkt jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 08:00-16:00.

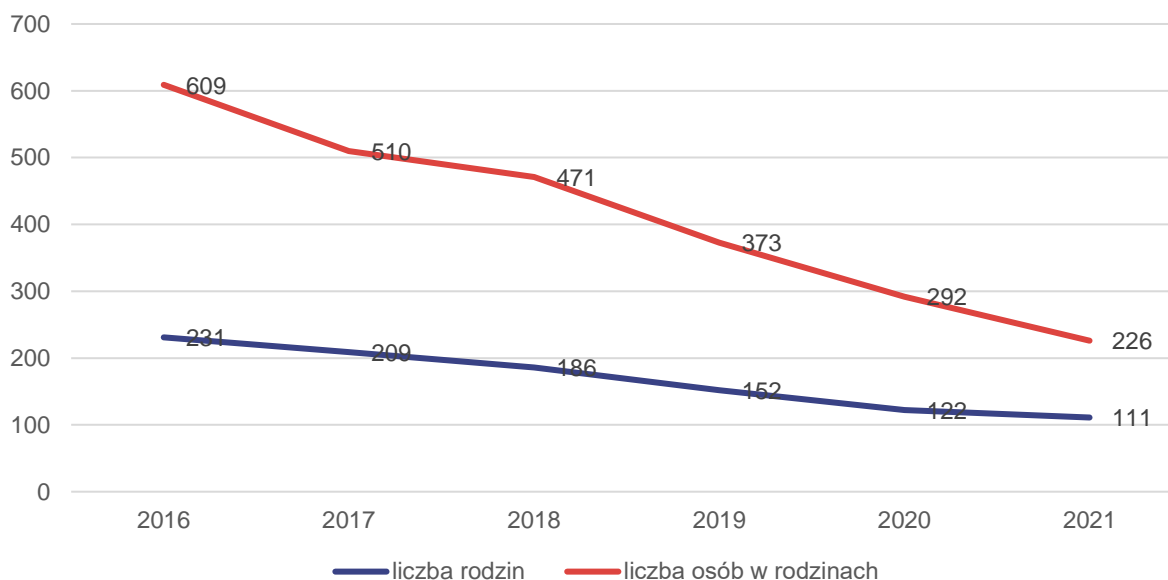
Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Brochów odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brochowie.

GOPS realizuje zadania, które zostały określone w art. 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2 268 z późn. zm.). Do zadań tych należy:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby podopiecznych GOPS w Brochowie w latach 2016-2021 można zauważyć tendencję w zakresie zmniejszania się liczby rodzin oraz osób objętych pomocą społeczną. W 2016 r. było to 231 rodzin i 609 osób, natomiast w 2021 r. – 111 rodzin i 226 osoby.

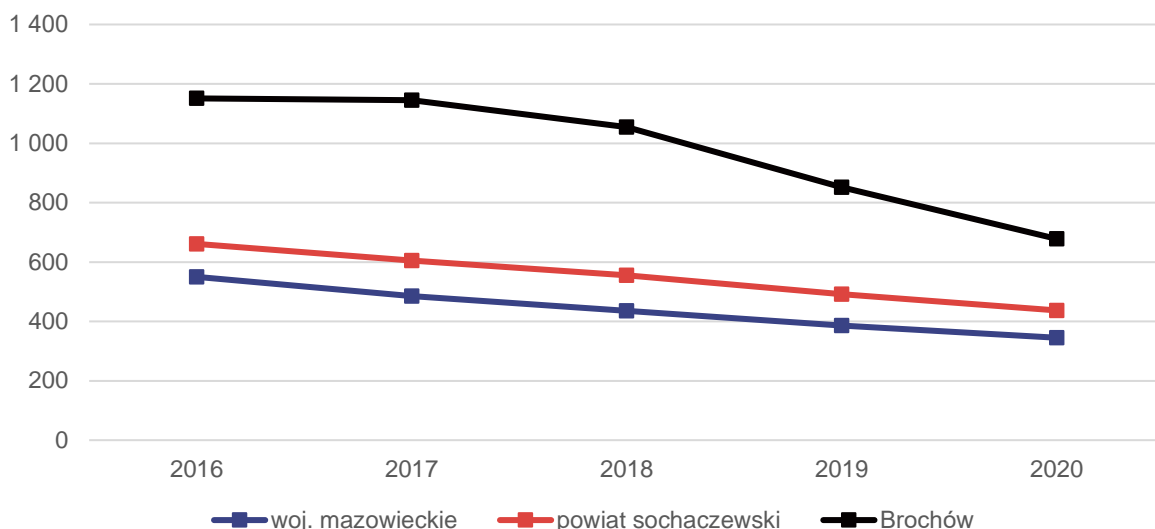
W Gminie Brochów najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2021 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Ryc. 29. Liczba podopiecznych OPS w Gminie Brochów w latach 2016-2021

Źródło: „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2021”

W poniższej tabeli przedstawiono, jak kształtowała się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Brochów w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa. Liczba beneficjentów przeliczona została na 10 tys. mieszkańców. Zauważyć należy, iż liczba beneficjentów corocznie spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Brochów wskaźnik ten w analizowanych latach był wyższy niż w powiecie i w województwie.

Ryc. 30. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Brochów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym Gminy oraz kryteria przyznawania mieszkania komunalnego oparte są na uchwale nr XXXV/257/2017 Rady Gminy Brochów z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Brochów. W 2021 roku w zasobie Gminy znajdowało się 2 mieszkania komunalne i 2 mieszkania socjalne.

Umowy najmu lokalu mogą być zawarte z osobami które spełnią łącznie następujące warunki:

- Warunkami zamieszkania, kwalifikującymi do ich poprawy, jest zamieszkiwanie w lokalu, w którym na jedną osobę faktycznie zamieszkałą przypada mniej niż 5 m² powierzchni łącznej pokoi albo mniej niż 10 m² w przypadku gospodarstwa jednoosobowego;
- Osoba ubiegająca się o wynajęcie lokalu na czas nieoznaczony obowiązana jest spełniać kryterium wysokości dochodu w okresie 6 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o wynajęcie lokalu na czas nieoznaczony. Wysokość tego dochodu nie może przekraczać w przeliczeniu na jednego członka gospodarstwa domowego:
 - 125% najniższej emerytury – w gospodarstwie jednoosobowym;
 - 100% najniższej emerytury – w gospodarstwie wieloosobowym.

Tab. 18. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Brochów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań komunalnych	0	0	0	2	2
Liczba mieszkań socjalnych	2	2	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brochów.

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Brochów na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy /	1	2	3	4	5

	<i>nie mam zdania</i>						
Estetykę swojej gminy?							
Jakość powietrza w gminie?							
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?							
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?							
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?							
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?							
Świadomość ekologiczną mieszkańców?							
System odbioru odpadów na terenie gminy?							
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?							
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?							
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?							
Infrastruktura techniczna							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Stan dróg w gminie?							
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?							
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?							
Jakość sieci wodociągowej?							
Jakość sieci kanalizacyjnej?							
Jakość sieci gazowej?							
Dostęp do Internetu w gminie?							
Turystyka i rekreacja							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Atrakcyjność turystyczną gminy?							
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?							
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?							
Poziom bazy gastronomicznej?							
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych							
System ścieżek rowerowych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?							
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?							
Edukacja i kultura							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy /</i>	1	2	3	4	5	

	<i>nie mam zdania</i>					
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ GWARANTUJĄCE WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej	Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, wiaduktów, parkingów, chodników oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej				
	Współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji ciągów komunikacyjnych				
	Poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemu oświetlenia ulicznego, budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawę stanu oznakowania drogowego				
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody, które zapewnią dostęp dla zwiększającej się liczby odbiorców				
	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej				
	Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy				
	Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej				
	Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za doprowadzanie gazu i prądu w celu zwiększenia dostępu do urządzeń sieciowych na obszarach problemowych				
	Współpraca z operatorami i umożliwienie rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy				
1.2. Ochrona środowiska i wspieranie inicjatyw proekologicznych	Podniesienie poziomu ochrony powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej				
	Budowa infrastruktury OZE na terenie Gminy (m.in. panele fotowoltaiczne, solarne, siłownie wiatrowe); zastosowanie rozwiązań energetyki odnawialnej na gminnych budynkach użyteczności publicznej				
	Wsparcie (finansowe, doradcze) dla mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy				

	Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest				
	Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy skierowana i dostosowana do różnych grup społecznych (dorosłych, seniorów, młodzieży, rolników) Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawnej segregacji odpadów i odpowiedniego gospodarowania odpadów				
1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego				
	Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy				
	Wspieranie budownictwa mieszkaniowego m.in. poprzez zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe				
	Rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego				
	Budowa mieszkań komunalnych				
	Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez prowadzenie działań rewitalizacyjnych				

**CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTURO-
WEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY**

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	Wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych				
	Pozyskiwanie nowych inwestorów skłonnych lokalizować przedsięwzięcia na terenie Gminy				
	Stworzenie spójnego systemu ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych				
	Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy				
	Wsparcie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału rolniczego (rodzinne przetwórnictwo, rolniczy handel detaliczny)				
	Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych				
	Organizacja kursów i szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe mieszkańców				
	Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa				
	Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii				
Wsparcie lokalnych przedsiębiorców, ich produktów i usług					
2.2. Budowanie lokalnej tożsamości mieszkańców w oparciu o walory dziedzictwa kulturowego i integracja międzypokoleniowa	Opracowanie gminnego programu ochrony zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków				
	Wsparcie inwestycji związanych z renowacją obiektów zabytkowych na terenie Gminy				
	Wspieranie kultury lokalnej m.in. kół gospodyń wiejskich				
	Wsparcie dla lokalnych wytwórców oraz znalezienie produktu lokalnego				

	Utworzenie kalendarza cyklicznych imprez odbywających się w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe i ich aktywna promocja				
	Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej				
	Rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych dostosowana do potrzeb różnych grup społecznych				
	Promocja i rozszerzanie oferty kulturalnej i czytelniczej				
	Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania kultury i aktywizacji społecznej				
	Budowa Gminnego Centrum Rewitalizacji Społecznej				
	Budowa świetlicy plenerowej				
	Rozwój działalności świetlic wiejskich wraz z utrzymaniem infrastruktury na wysokim poziomie				
	Organizacja strefy edukacyjno-rekreacyjnej				
2.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-turystyczno-sportowej				
	Utworzenie Brochowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji				
	Budowa ścieżek rowerowych				
	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych łączących miejscowości gminne, miejscowości poza terenem Gminy, a także istotne punkty i atrakcje turystyczne				
	Wytyczanie, oznaczanie i utrzymanie szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych				
	Poszerzenie oferty i dotacji w zakresie różnych dziedzin sportu (turystyka rowerowa, piesza, biegi)				
	Monitorowanie potrzeb mieszkańców				
	Promocja oferty aktywnego spędzania czasu na terenie Gminy				
	Stworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców				

CEL STRATEGICZNY III: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEC KOMPLEKSOWĄ OFERTĘ SPOŁECZNĄ

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Wzrost jakości systemu oświaty	Modernizacja infrastruktury szkolnej i przedszkolnej w celu poprawy warunków do nauki				
	Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej				
	Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych wśród dzieci i młodzieży				
	Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby j oferty zajęć pozalekcyjnych wśród dzieci i młodzieży				
	Wprowadzenie programu stypendialnego dla uzdolnionych uczniów				
	Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w szkołach				
	Wykorzystanie wsparcia lokalnych organizacji (m.in. KGW, OSP) w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych				
3.2. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej	Rozbudowa Gminnego Centrum Medyczno-Rehabilitacyjnego oraz doposażenie w sprzęt specjalistyczny				
	Pozyskiwanie środków na bezpłatny dostęp mieszkańców do usług rehabilitacyjnych				
	Kształowanie świadomości mieszkańców w zakresie prowadzenia zdrowego stylu życia i odżywiania				
	Organizacja i promowanie programów profilaktyki zdrowotnej				
	Poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym m.in. poprzez stworzenie Programu „Specjaliści”,				
	Wsparcie dla osób potrzebujących m.in. poprzez asystenta rodziny oraz opiekę wytchnieniową				
	Wspieranie rodzin w funkcjonowaniu				
	Rozwój działań w ramach programu wspierania rodziny				

3.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu	Likwidowanie barier architektonicznych infrastruktury drogowej i w budynkach użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	Aktywizacja społeczna osób starszych ze szczególnymi potrzebami				
	Organizacja warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego oraz realizacja kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie				
	Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym				

